

vezért a kattowitzi államügyész utasítására tartóztatták le és nyomban Teschenbe szállították. A letartóztatásról, a nyomozás érdekében, semmiféle közleményt nem adtak ki.

Wiesner Rudolf volt szenátort, akit szerdán kémkedés miatt letartóztattak, csütörtökön dél előtt

szabadlábra helyezték.

„Vészhirek Kattowitzból...“

A csütörtök reggeli angol lapok vezetőhelyen foglalkoznak a lengyelországi letartóztatásokkal és igen nagy figyelemmel kísérik az események alakulását. A lapok egyebhangzó megállapítása szerint közel száz embert tartóztattak le. Különösen nagy nyugtalanságot okoz az angol közvéleményben a legújabb beutheini határvillongás, amellyel kapcsolatban számos letartóztatás történt. Az angol sajtó végül arra a megállapításra jut, hogy a helyzet még jobban

Wiesnernek, aki különben a lengyelországi német ifjúság vezére, továbbra is a rendőrség rendelkezésére kell állania.

Hivatalos lengyel helyről cáfolják azt a hírt, mintha lengyel határőrök a német-lengyel határ mentén sétáló német újságírók csoportjára tüzeltek volna.

kiéleződött, mert a németek újabb követelésekkel állnak elő és most már nem Danzigot, hanem a folyosó bekebelezését is követelik, sőt igényt tartanak a felszőléziái bányavidékekre.

Berlinből jelenti a Havas távirati iroda: A német sajtó megkezdte lengyelelles támadásait a felszőléziái lengyel hatóságok intézkedéseivel szemben. Így a 12 Uhr Blatt „Terror Felső-Sziléziában“, „Vészhirek Kattowitzból“ címmel hosszú Lengyelország-ellenes cikket közöl.

Ugyanazon módszerek, mint a Szudéta-vidéken...

Varsóból jelentik: Minden arra vall, hogy Németország ugyanazokkal a módszerekkel dolgozik, mint a Szudéta-vidék elfoglalása előtt — írja a Kurjer Poranny című varsói lap. — A német politika ugyanazokat a fázisokat készíti elő: az európai feszültség, általános idegesség megteremtése és végül

nemzetközi konferencia összehívása, ahol

Németország diktálná a feltételeket.

A német politika ugyanazokat a csapdákat készíti elő: először minimális követelésekkel lép fel és azokat, mint legvégsőket tünteti fel, majd a világ közvéleményéhez fordul és kérdi, vajon ilyen jelentéktelen ügy miatt szabad a háborúnak kitörnie?

— Németország meg van győződve — folytatja cikkét a lap —, hogy az utolsó pillanatban a világközvélemény válsága kedvező lesz és Európa ismét meghajol Németország előtt, miután előzőleg demoralizálták. Európa minden bizonytalansággal és fénytől remegve fogja venni, hogy azok a minimális kívánások egy újabb békés hódítás előkészületei, amelyeket a német sajtó minden kerteles nélkül kezd előkészíteni. A módszer nem ismeretlen és már most el lehet képzelni, hogyan fog eljáráni Németország Franciaországgal, Angliával és Lengyelországgal szemben. A németek azonban elfelejtik, hogy

ebben az évben a három hatalom álláspontja alapján megváltozott.

A DANZIGI LENGYEL FŐBIZTOS TÁJÉKOZTATTA BECK KÜLÜGYMINISZTERT A HELYZETRŐL

Kodaczký danzigi lengyel főmegbízott csütörtökön délelőtt Varsóból visszatért a szabadvárosba. Varsói útja során Kodaczký tájékoztatta Beck lengyel külügyminisztert a danzigi helyzetről.

Abban a beszédben, amelyet Moscický közfarsasági elnök Vilnában a lengyel légio megalakításának huszonötéves évfordulója alkalmával mondott, hivatkozott Rydz Smgły tábornagy legutóbbi beszédére. Hangzottatta, hogy Lengyelország mindenféle nyomásnak vagy megfélemlítésnek ellent fog állani.

„DANZIG NEM TÁRGYALÁSI ALAP“

A Deutsche Diplomatische Politische Korrespondenz erőlesen visszautasítja a danzigi kérdésben tárgyalások útján való megoldásának tervét. Danzig nem tárgyalási alap — írja a lap —, hanem német város és megvan az a joga, hogy teljesen és tökéletesen döntson saját sorsáról. A nyers erőszak nem akadályozhatja meg, hogy az anyaországgal egyesüljön és a háborúval való fenyegetődés is eredménytelen marad. A német birodalom keleti szomszédja részéről hangoztatott fenyegetés hatástalan lesz és legfőbb ideje, figyelmeztetni keleti szomszédunkat, hogy mi a joga és mi a kötelessége.

Londonból jelelik: A Financial Times úgy tudja, hogy 15 napon belül írják alá Londonban Halifax lord és Racinski gróf lengyel nagykövet a szövetségi szerződést Lengyelország és Nagybritannia között. A lap hangsúlyozza, hogy a szerződésben egyetlen más állam neve sem szerepel és ez a szerződés tökéletesen fedni fogja Chamberlain miniszterelnök nyilatkozatát, amely szerint a szövetség nem irányul más állam ellen és célja a két ország kölcsönös megsegítése közvetlen, vagy közvetlen fenyegetés esetére.

RÓMA CAFOLJA AZ ÖTHATALMI KONFERENCIÁT

Az Oslóban ülésző interparlamentáris unió csütörtöki ülésén Hamilton Fish, az amerikai büdöttőség egyik tagja heterjesztette ismert határozati javaslatát. A határozati javaslat, amelyet már közöli a világsajtó úgy véli, hogy közbenjárásra volna szük-

ség Anglia, Franciaország, Németország és Olaszország kormányánál, hogy a négy állam 30 napos, vagy esetleg hosszabb ideig tartó fegyverszünetet kössön és ez idő alatt a fennálló nézeteltéréseket

nemzetközi döntőbírósgát, közvetítés, vagy más békés uton oldandák meg.

A kongresszus elnöksége pénteken dönt, hogy a határozati javaslatot szavazás alá bocsátja-e.

Az utolsó órában még levezethető a feszültség

Rómából jelentik: Az olasz főváros diplomáciai körében újabb aktivitás várható, mert a német és olasz külügyminiszterek legutóbbi salzburgi tanácskozásuk alatt megállapodtak abban, hogy a nürnbergi pártnapokig, főleg pedig Hitlernek augusztus 27-én Tannenbergben elmondandó nagy beszédéig a német diplomácia várakozó álláspontja helyre-

kedik és az olasz külügyminisztérium irányítása alatt álló olasz sajtó veszi át a kezdeményezés szerepét. Az olasz külügyminisztérium fenntartja a közvetlen érintkezést az összes érdekeltekkel és Róma foglalkozik a békés megoldások lehetőségével is. A széles körű olasz aktivitás pénteken mutatkozik meg, amikor Ciano gróf olasz külügyminiszter egymásután fogadja a római angol és lengyel nagyköveteket, majd pedig a Párisból Rómába visszatérő Francois Poncet római francia nagykövetet, aki hosszasan tárgyalt Daladier miniszterelnökkel és Bonnet kül-

ügyminiszterrel. Olasz álláspont szerint a tagadhatatlan súlyosbodásért a felelősség az angol és francia illetékes tényezőket tartja felelősnek.

FONTOS TANÁCSKOZÁSOK BONNET HALIFAX KÖZÖTT

Bonnet francia külügyminiszter hosszú telefonbeszélgetést folytatott lord angol külügyminiszterrel a danzigi mérvokról. Az angol külügyminiszterből való elutazása előtt meg akarta ismertetni francia kormányának a nemzetközi helyzetet a danzigi kérdésben. Az Excelsior szerint megvitatták Burekhardt jelentését és hangoztatták a danzigi kérdésben elfoglalt központi pontot.

Bonnet külügyminiszter szerdán megbeszélést folytatott a római francia követtel is, aki a napokban utazik visszhelyére és újabb utasításokat viszhelyére. A francia sajtó különben behatolnak a danzigi viszály megoldására irányuló tárgyalásokba és azokkal a hírekkel, amelyek a danzigi kérdésről keltek az utóbbi napokban szárnyra.

Ami Olaszországot illeti, örömmel fogadná és igazságos megoldást, de ellenkező esetben fogja, hogy mit tegyen.

Az utolsó órákban még lehet vezetni a feszültséget.

Ami Olaszországot illeti, örömmel fogadná és igazságos megoldást, de ellenkező esetben fogja, hogy mit tegyen.

Az utolsó órákban még lehet vezetni a feszültséget.

Ami Olaszországot illeti, örömmel fogadná és igazságos megoldást, de ellenkező esetben fogja, hogy mit tegyen.

Jelentkeztek a tiencsini konfliktus előidéző gyilkosság tettesei

Hajlandók bíróság elé állani, ha nem adják ki őket a japánok

Sanghaiból jelentik: Két kínai a hongkongi főköormányzóhoz és a sanghaji angol nagykövethet intézett levelében beismeri, hogy ők gyilkolták meg Cseng-Si-Csangot, a tiencsini tengeri vám főfelügyelőjét. Kijelentik levelükben, hogy készek kiszolgáltatni magukat a hongkongi hatóságoknak, ha megígérik, hogy

pártatlanul ítélkeznek felettük és nem adják ki őket a japánoknak.

A két kínai írásbeli vallomása általános nést keltett. Mint ismeretes, a tiencsini viharban a japánok a négy kínai gyilkosát követelték, akiket a gyilkosság tésével gyanúsítottak. Japán körökben kétfogadják az állítólagos gyilkosok vallomást, hogy hiszik, hogy a jelentkezés célja a tiencsini fogságban lévő négy kínainak a kiadatását megmentése.

Hajókeresztelés Angliában öt sebesüléssel

Elszabadult tartóköteleitől a 23.000 tonnás Formidable repülőgép anyahajó

Belfastból jelentik: A hajóépítések történetében páratlan eset történt csütörtökön délelőtt a belfasti kikötőben. Hatalmas ünneplő közönség gyűlt össze a 23.000 tonnás Formidable nevű repülőgép anyahajó, az angol haditengerészet új büszkeségének vízrebocsátására. A szertartás megkezdése előtt eddig ki nem derített okból megerezztek az óriási kötelek és lepatantak a támasztó gerendák, majd a hajó magától kezdett lecsúszni a siklón és néhány perc alatt lefutott a tengerre.

Csodával határos, hogy a baleset folytán csak öt sebesülés történt.

A hajó két oldalán sűrű tömegek sorakoztak fel

és ha a hajó oldalára billen, szörnyű szerencsétlenség történt volna. Kingsley Wood lord miniszter felesége, aki a kereszténya szertartásán részt vett, csak lélekjelenlétének köszönhetően minden baj nélkül menekült meg a balek. Kezében a pezsgős üveggel, már a hajó elindult, amikor az óriási hajó elindult. Ebben a pillanatban hirtelen visszaugrott a hídról, a gőzös üveget a hajóhoz vágta és a Formidable meg volt keresztelve. A közönség körében kalandosabb hírek keltek szárnyra és az utóbbi napokban a hajó körül keze volt a dolga. A vizsgálat megindult.

193. augusztus 19.

Állások részére is kell gázárlarcot venni

Ant ismeretes, a Temes helytartóság Kérelmi Testületeinek Szövetsége nemrég a minisztériumhoz fordult és kérelmezte, hogy az állások és 500 lei havi bérnél kisebb fizetelmű munkások gázárlarcára a betegséggel szemben a munkaadóknak befizetett 600 lei összegeket a munkaadóknak térítsék vissza, mert a minisztérium gy. későbbi rendelkezése értelmében a munkaadók e díjak előzetes befizetése alól mentesültek. A légügyi minisztérium értesítette a szövetséget, hogy a kérelmet nem teljesítheti, minthogy tervezet van előkészületben, amely szerint az összes munkaadók, akik insaika és átmenetük számára mindaddig még nem álltak a gázárlarc ellenértékét, kötelezve lesznek a heti bélyegeik alakjában törleszteni. A kért összegek visszatérítése már azért sem lehetséges, mert a rendeléseket a gyárak átvételük vissza nem vonhatók.

Nincsen semmi kétség:

hogy

NIVEA CREME

nem pótolható semmilyen „Luxus- vagy Csoda-Creme”-vel, sem pedig utánzattal. Nincsen az egész világon még egy krém, mely a bőrápoló Eucerint tartalmazná. Ezért vásároljon kizárólag csak NIVEA-Creme-t és nem más!

Le a fegyverekkel!

Suttner Berta, az első nő, aki Nobel-díjat kapott, huszonöt évvel ezelőtt halt meg — de mindenki megfélemedezett az évfordulóról.

Egy asszony, akinek életcélja a béke volt

Lyancsak furcsa idők voltak azok, amikor a béke gondolatát olyan emberek írták zászlaikra, például Alfred Nobel, a dúsgazdag dinamitör vagy Türr István, az előbb olasz, majd magyarbornok, Viktor Emánuel egykori főhadsegfőrcsa világ volt az, amelyben dinamitgyárosok a világháború helyett a világbéken törtek és nemcsak elméleti vitákat folytatott arról, hogy hogyan lehetne a nemzetközi viszállyok elérére a háborúnál kevésbé költséges és kevésbé megdöntést találni, hanem egyben gyakorlatilag is megkísérelték abban az irányban, hogy a háttal lekicsinyelt a lenézett békemozgalmat a juttassák az ó- és újvilágban.

hírhős idők és különös emberek is. Mindket-

tőjükben volt valami, amit átgondolkodással, átlagfejjel nehéz megérteni és ilyen különös teremtmény volt a „triumvirátus” harmadik tagja is, akiről azonban azóta úgy elefeledkeztek, hogy jubileumok és évfordulók után vadászó korunkban még az sem jutott senkinek eszébe, hogy halála óta huszonöt év telt el. Igaz, hogy ez a huszonöt év nem tartozott a legesensébb történelmi korszak közé...

Suttner Berta bárónőről pedig mégis illik megemlékezni. Neve végtére is ott volt azok között, akikről a Konstantinápolyban néhány év előtt megtartott női nemzetközi kongresszus alkalmával bélyeget nyomattak, de ami egyéb emlékezetét illeti, az bizony már meglehetősen elmerült a feledés homályában.

A grófnő, mint nevelőnő

ki is volt tehát Suttner Berta? Születés szerű Kinsky Berta volt a neve, az egyik nagy-hercegi rangot viselt, ő maga tehát a legelősztrák arisztokráciához tartozott. Nagyon szép és nagyon okos teremtés hírében állt és olyan sokra tett szert, mint például I. Vilmos, aki nevelésében ezeket a sorokat írta hozzá: Ön teljességűvel egy 72 éves aggyasztánt, aki csak az élete észre, hogy milyen fogékony még friss ély-nyk iránt...

A hódítás nagy volt, hiszen I. Vilmosról tudjuk, hogy nőkel nemigen szokott levelezni. Különösen az elragadtatásnak ezen a hangján. De a házasságon másirányban is dicsékedhetett hódításokkal. Mindenki különösen előnyös házasságot kötött, de a rendkívül szép és rendkívül okos leány, a felesleges igen gazdagnak is számított — na, a nevelőnő volt. Addig válogatott az előnyösnél is több kérék között, amíg válogatásra több kérés kerülhetett sor, mert eluszott a nagy családi szűk. Ilyenkor azután a hódolók száma is megcsappant. Ez történt Kinsky Berta esetében is, és a grófnő kénytelen volt kenyérkereset után Befolyásos barátai nagyon hamar megfélemedtek róla, így tehát nem maradt más hátra, mint az egyik távoli ismerősének, Suttner bárónak négy gyermek mellé szegődőnő nevelőnőnek. Most persze nem a sablonos regényfordulót várna, azt, hogy a nevelőnő meghódítja a kislányok apjának szívét, hanem nem ez történt, hanem az, hogy a harmincnevelőnő a báró huszonhárom éves fiának a hódította meg.

A „fiatalok” bejelentették a családnak házastervüket, amelyet a Suttner-rokonság megfélemedésével örömmel fogadott. Az öröm mérséklésére a grófnő főként abból következtetettünk, hogy Suttner Berta hirtelen búcsút mondott nevelőnői állásának és kiment Párisba új életet kezdeni és — lehet — fejeitni.

NOBEL MELLETT

Ez a párisi út döntő jelentőségűvé vált Kinsky Berta életében, de alighanem korszakot jelentett a történetében is. A grófnő ugyanis érdekes állást talált Párisban: titkárnője lett egy akkor még a szakemberek előtt ismert nevű svéd vegyész-akik különös és zárkózott ember hírében állott, aki egyszem Alfred Nobel volt a neve. Kinsky Berta csak annyit tudott róla, hogy ő fedezte fel a dinamitot. Ez a felfedezés vegyes érzéseket váltott ki az ideális gondolkodású fiatal nőtől. Kinsky Berta

gyűlölte a háborút és volt olyan naiv, hogy ezt a legelső találkozásuk egyikén közölte is a dinamitgyárossal. Ez meglehetősen merész és meglehetősen gondolatlan kijelentés volt. Baj azonban nem lett belőle, mert kiderült, hogy Nobel is meglehetősen vegyes érzésekkel gondolkodott azokról, akik a dinamitot kizárólag a pusztítás eszközeként használták fel. Hiszen ezzel a találmánnyal alagutakat és utakat is lehetne építeni... Nobel tehát megértéssel fogadta titkárnőjének lelkes fejtegetéseit és Kinsky Bertának volt a legnagyobb része abban, hogy a dinamit feltalálója végül békeapostollá lett. Kinsky Berta Nobel üzleti titkárából előlépett politikai titkárává és ezt az előlépést nem volt cka megbánnia. Nobel politikája közben a béke politikájává változott — és a Nobel békedíj soha nem született volna meg a kicsit fanatikus, kicsit naiv, de mindenképpen őszintén lelkes Kinsky Berta nélkül.

KILENC ÉV A KAUKAZUSBAN

A párisi évek sem tartottak sokáig, mert hamarosan kiderült, hogy a fiatal Suttner báró és a nála hét évvel idősebb grófnő nevelőnő szerelmének a kilométerek sem ártottak. A szerelemből házasság lett és ezért a házasságért a grófnő hozta a legnagyobb á-

Suttner és Türr István

Ő volt az első nő, aki Nobel-díjat kapott és ezt a kitüntetést az azután következő évek során utólag is kiérdemelte. Nem csökkenő lelkesedéssel harcolt nagy gondolatának megvalósításáért — az első hágai békekonferencia összehívása az ő nevéhez fűződik — igaz, hogy ekkor már egyszerű segítő-társra talált Türr Istvánban, a 49-es olasz forradalom hőisében, aki magyar hazájába visszatérve, bámulatos lelkesedéssel állt a béke ügyének szolgálatába. (Itt csak mellékesen említsük meg, hogy Türr István nélkül a Panama-csatorna sem épült volna meg, vagy legalább is arra csak sokkal később került volna sor. Hiszen az építőmunkákat Lesseps vezetésével, de nagyrészt az ő tervei nyomán kezdték meg).

Eppen egy héttel a szerajevói gyilkosság előtt halt meg Suttner Berta, a béke nagy apostolnője tehát nem volt kénytelen megérni azt, hogy milyen híába harcolt és milyen keveset érték az általa kivívott eredmények. Temetésén a világ minden része képviseltette magát. Mindenünnen érkeztek koszorúk és az akkori újságok úgy írtak Suttner Berta

dozatot, amikor otthagyta irigylet és teljhatalmu állását a fantasztikusan gazdag Alfred Nobel mellett, egyben pedig hátat fordított Párisnak és — a Kaukázusba követte férjét. A fiatal báró ugyanis ott a messzeségben próbált magának egzisztenciát teremteni.

Kilenc évet töltött a Kaukázusban. Ezalatt a férj hiába harcolt az üzleti sikerekért, komoly eredményt elérni nem tudott. Felesége azonban a legkezdetlegesebb életviszonyok, sokszor a legsúlyosabb nélkülözések között ismét „kiugrott”. Megjelent a Die Waffen nieder, ez az irodalmilag talán gyengébb fajsúlyú, de propagandisztikus szempontból kitűnő regény és a Die Waffen nieder megjelenésétől számítódik a szervezett békemozgalmak története. A „Le a fegyverekkel!” nemzetközi jelszavá vált, a regény pedig fantasztikus példányszámot ért el a legkülönbözőbb nemzetek nyelvén. A kortársakat megrázta a hatáskeltésre irányuló vádirat és hogy mennyire megrázta, azt legjobban az bizonyítja, hogy Suttner Berta szinte egyik napról a másikra nemzetközi tényezővé vált, akivel befolyásos politikusok, sőt kormányelmők tárgyaltak arról, hogy hogyan lehetne a háború veszedelmét egyszer s mindenkorra kiküszöbölni a világból. Hihetetlen agitációs erő lakott ebben az érdekes asszonyban, aki kétszer kelt át az Óceánon, hogy Amerikát is megnyerje a pacifizmus gondolatának, miután Európának alig volt olyan nagy városa, ahol már ki nem bontotta előbb a békemozgalmak zászlaját. Kitűnően tudott szervezni, jó szószóknak bizonyult és bizonyosan lehetett számítani rá más mozgalmak vezetőjének is. (Igy például az antiszemitizmus ellen szervezett szövetség irányításában is döntő szerepe volt.)

A BÉCSI SUTTNER-SZALÓN

Azután meghalt a férje, Suttner Berta pedig megteremtette híres bécsi szalonját, amelyben mindenki megfordult, aki a császárvárosba érkezett. Richet, a francia fiziológus csakugy, mint Ostwald, a német fizikus, Bölsche, a természetkutató, Albert herceg, Monako ura, Ferrero, Róma historikus, vagy egy akkor még névtelen filozófus, Thomas Masaryk... Suttner Berta pedig 3 évvel férje halála után 1906-ban megkapta a Nobel-békedíjat. Ezt a díjat nála jobban senkinek érdemelnie volna meg. Hiszen fejedelmi, sőt talán több, mint fejedelmi vagyónát Nobel aligha fordította volna ilyen célokra, ha nincs mellette véletlenül egy darabig az a titkárnő, aki a dinamit emberének mindig a békéről beszélt és arról, hogy csak a kultúra és a tudomány vezethet a béke felé.

utolsó utjáról, mint az örök béke ügyének végleges győzelméről, hiszen nem lehet többé háborútól tartani akkor, amikor Európa minden országa elküldi képviselőjét a béke apostolának temetésére. Egy hét múlva pedig a szerajevói uccát pirosra festette Ferenc Ferdinánd és Hohenberg Zsófia vére, néhány héttel később pedig Európa uralkodói elküldték egymásnak a hadüzeneteket. A koszorúk ekkor még nem hervadtak el Suttner Berta sírján.

Kemény István

A francia légi flotta Anglia fölött gyakorlatozott

A francia légügyi minisztérium jelenté: Augusztus 16-áról 17-re virradó éjszaka francia bombavető repülőgépek angol terület fölött gyakorlatoztak 7—8 órán át. Miután a gépek elérték kitűzött céljaikat, valamennyien visszatértek kiinduló pontjukra.

A Marson megszűnt az emberi élet

A tudomány legújabb megállapításai — Hatvan millió kilométernyire „közeledett” a Földhöz a Mars

Néhány nappal ezelőtt közel hatvanmillió kilométernyire közelítette meg a Földet a Mars bolygó. Csillagászati nyelven ezt a távolságot „közelségnek” nevezik, bár a közönséges ember sehogyan sem tud elképzelni ekkora távolságot. Hatvan millió kilométer olyan irtózatosságot, hogy azt semmi földi távolsághoz fogni nem lehet.

A Mars közelségét akként lehetett észlelni, hogy a bolygó a Föld felett nem nagy magasságban, szokatlanul erős fényben ragyogott, ami reáterelte a figyelmet erre a rejtélyes, ismeretlen, problematikus égi utasra. Ez a figyelem már 1877-ben kezdődött, amikor a Mars a maihoz hasonló távolságra közelítette meg a Földet. Schiaparelli milánói csillagász nagy átmérőjű — 49 centiméteres — látcsővel figyelte a bolygót és

megtalálta a Marson azokat a foltokat, amelyeket azóta tengernek, öbölnek, szigetnek, stb. neveznek jellegzetes alakjuknál fogva.

Bizonyos kékeszürke foltokat sekély tengernek vélelmezett, abban a feltevésben, hogy ezek nyáron a bennük fejlődő növényzettől kapják sötétebb színüket.

Wodetzky József neves csillagász a Buvár legutóbbi számában érdekes cikkben taglalja a Mars-közelség témáját és hosszasan foglalkozik a Schiaparelli-féle elmélettel. A híres Mars-csatornákról hosszabb leírást ad és megállapítja, hogy ezeknek legkeskenyebbike még alig észrevehető vonalzerű alakzat, de még így is legalább 30 kilométer széles, hosszúságuk pedig eléri a 6000 kilométert is. A csatornáknak többször keresztezik egymást, sokszor pedig több egy közös tóba torkollik.

VAN-E A MARSON ÉLET?

Azóta nagyot haladt a csillagászat és hatóságos segédeszközei segítségével sok mindenféle jelenségek magyarázatát tudja adni, ami a Marson látható. Így meg tudják magyarázni a Marson látható sarki fehér foltokat is, amelyeket dérszerű lecsapódásnak mondanak. Egyébként

a Mars felülete az újabb megállapítások szerint teljesen olyan, mint a Szaharáé, mivel a bolygó hegyei egészen denivellálódtak.

A Marson a vizsgálódások szerint a szénáz már elfogyott, a légkör megrikult, oxigén és vízpára alig van. Nem lehetetlen, hogy, ha volt is valaha a Marson élet, amelyet az emberi véges elme a maga életéhez hajlandó hasonlítani, ez az élet a lélegzéshez szükséges kékeltű-nésével megszűnt. Talán innen van az, hogy amikor a mostani Mars-közelség alkalmával egy amerikai csillagda rádióátvíratot intézett a bolygóhoz, arra nem érkezett válasz... Talán nem volt, aki válaszoljon...

Vizont légkör jelenlétét a Mount Wilson világhírű, harmadfél méteres átmérőjű óriási reflektorával újabban sikerült kimutatnia, sőt vízpára jelenlétét is, már pedig víz csak levegőben képződhetik. Kísérleteztek ibolyántúli sugarakkal is, amelyeket a felhőzet és légkör nem bocsát keresztül. Mivel az így készült fényképfelvételeken az ultraholya sugarak visszaverődtek, ez azt jelenti, hogy

a Marson a légkör és felhőzet előfordulása igen valószerű.

Légkör és vízpára jelenlétét a Marson a színképelemeléssel is ki lehet mutatni, mint Wodetzky írja érdekes cikkében. Az eljárás a Mars-színkép vonalainak összehasonlításán alapszik a Föld légkörétől származó vonalakkal. A kísérletek azonban oxigén csekély nyomait sem tudták feltalálni és ugyanilyen eredményt hozott a vízpárára irányult vizsgálat is.

Oxigén és vízpára legfeljebb ezredrésznél kisebb arányban van jelen a Marson, mint ugyanazon nyomásnál a Földön.

A Mars egyébként, amely talán még sokáig a rejtélyes dolgok körébe fog tartozni, már évezredek óta magára vonja az emberek figyelmét. A legelső tudományos értékű megfigyelést Ptolomaioz tette Krisztus előtt 272 körül. Abban a korban a rejtélyes bolygót vörös fénye miatt a pusztító hadisten nevével ruházták fel. Érdekes, hogy Newton Keplernek és Tycho Brahe-nek nevezetes Mars-megfigyeléséből vezette le örökérvényű csillagászati törvényeit az általános gravitációs terén.

687 NAP A MARSON EGY ÉV

A Marsnak, amelynek életét sokan szeretik a Földéhez hasonlítani, évszakai majdnem meg-

egyeznek a Föld évszakaiával, azzal a különbséggel, hogy

a Mars a Nap körül nem 365 nap alatt kering körül, mint a Föld, hanem 687 nap alatt.

Évszakainak időtartamai ehhez mérten másként alakulnak, mint a Földéi: a tavasz 199 napig tart, a nyár 182 napig, az ősz 146 napig és a tél 160 napig. Tehát a meleg évszak ott is, akárcsak a Földön, hosszabb a hidegnél.

Természetesen a Mars földközelsége régóta izgatja az emberi fantáziát. Mindenki ismeri H. G. Wells regényét, akik itt — miután ők is „emberek” — mindjárt emberi módon mutatkoznak be: szörnyű gyilkos fegyvereikkel megtámadják és könyörtelenül pusztítják a Föld lakóit. A Marson levő élet lehetősége azonban nemcsak regényírók fantáziáját foglalkoztatta. Ebben a kísértésbe beleesett szakszerűbb elme, például csillagász is. Egy amerikai csillagász, Lowell, Arizonában lévő csillagdjában kizárólag a Marst figyelte tüzetesen és amikor részletesen beszámolt megfigyeléséről, azt állította, hogy 61 centiméteres távcsővel keresztül nemcsak a csatornákat sikerült látnia, hanem sok-

kal többet fedezett fel, mint 1877-ben S. Reli. Sőt még tovább is ment: szerinte

a szellemi fejlettség nagyon magas fokban állanak a Mars-lakók, testesebbek, mint a földiek, mert testük nagysága fordított arányban áll a bolygó tömegével...

És még sok hasonló, a komolytalan rodamába tartozó „megállapítás” és felkeletkezett az emberek között a Marsról csak amellet bizonyít, hogy az emberiséget mindenkor nagymértékben izgatja a foglalkoztatta ismeretlenségével és a teljesítményével a világűrnek ez a magánytelmes utasa, amely tiszta nyári éjszka olyan fenségesen lobogó fényvel szikrázik, hogy keze ég peremén, hogy önkéntelenül magától minden élőlény figyelmét.

Persze vannak olyanok is, akik a Marson levő csillag megjelenését háború gyanúval gyanúsítják. Ezek elfelejtik, hogy sokkor háború dühög az emberi faj között, amennyi fényesebb égitest szokott feljelenni az éjszakai égbolton. Előfordult már, mint minden „örökérvényű” megállapítás, amit gyaloglók találtak ki.

Annyi bizonyos, hogy a Mars ideje óta szép látványosság volt és akik látták rózesarany ragyogását az égbolt fekete riáján, nem egyhamar fogják elfelejteni, mennyiboltnak ezt a titokteli vándorlat.

Kiállítás a világ légyfajtáiról

Az ember legnagyobb ellensége a légy
Érdekes kiállítás és előadás a francia fővárosban

Párisból jelentik: Az itteni Természettudományi Múzeumban érdekes kiállítás nyílt meg. Hatalmas üvegszekrényekben, gondos osztályozással mutatják be a világ legkülönfélébb légyfajtáit. Keménypapír-lapokon, címekkel és számokkal elrendelt sorakoznak fel az apró szörnyetegek. Hogy mennyien lehetnek? Az egyik bicegő teremőr szerint vagy negyvenezen. Ami elég tekintélyes szám.

A kiállítás iránt, nyilván a kánikula következtében, amely fölötté időszerűvé teszi a „légykérdést”, meglepően nagy az érdeklődés. Csatlakoznak a látogatók egy csoportjához, amelyet egy fekete zakettes, hajlathátú, nápaszemes, rancosképző öregur vezet. Kiváló légyszakértő. A többiek nagy tisztelettel „professzor urnak” szólítják.

PARANYI TÖMEGGYILKOS.

Most egy mikroszkóp elé vezet bennünket. A kis sárgaréz-műszer üvegszeméhez hajolva, lent a mélyszépen tekintélyes, rosszindulatúan terpeszkedő szunyogot látunk, amely a valóságban egy alig látható moszkító-fajta, a „Culex Pipens”.

— Ez a moszkító — magyarázza tudós vezetőnk — a legvérszomjasabb fenevad. Sulya csak 0.0004 gramm, de azért valóságos tömeggyilkos. Felháborodott moraj a hallgatóság körében. Igen, hölgyeim és uraim, ez az állatka egymillió embert öl meg évente.

— Hol? — kérdi egy remegő nő hang.

— Ázsiában. Önök azt felelhetik: Ázsia tőlünk messze van. Vigyázat, a szunyog- és légyfajták közötti hasonlóságok miatt a különböző éghajlatokhoz. Ezekből a gonosz moszkítókból már egész rajokat jeleztek Dél-Afrikából is. Mi lenne, ha felhőkbe tömörülve átkelnének a Földközi-tengeren és ellepnék Dél-Franciaország partvidékét?

TIZEZER KILOMÉTER ÓRÁNKENT!

Megdöbbenés. Egy kövér nyárpolgár verejtékes homlokát szárazítja. A kis öregur, megelégedve az elért hatást, már részletekre tér át. Hagyjuk a moszkítókat! Az egyszerű légy is elég nagy ellenség. Nem csip és nem öl a szurásával, de ragályos betegségek, tömegvészek hordozója és terjesztője.

— Tudják-e, hogy milyen szapora a légy? Ha egy légyházaspár áprilisban tartotta meg frigyét, öt hónap múlva utódainak száma... na mit gondolnak, mennyi?... (Rövid szünet után, fölünyesen): Irjanak le egy nyolcast és utána hatvan nullát!

Újabb moraj. A professzor egyre hevesebben magyaráz:

— Tudják-e, hogy egyes légyfajták száz kilométeres óránkénti sebességgel repülnek, de szerencsére sohasem repülnek egy egyfolytában! Ez azonban mitsem változtat a tényen, hogy szörnyű ellenállóbbak az emberrel szemben. Tudják-e, hogy a légy a legészívsebb állat a természetben. Nezzék, ezt az egyszerű kis sajtlevegőt: ha napja él ebben a zárt üvegedényben, amellyel leggyilkosabb mérgezőgázzal: chloropik van töltve! És tudják-e, hogy a légy három méternyi távolságból megérzi a dögszagot.

Most már igazán kényelmetlen érzés. Különösen amikor átszellemült vezetőnk elárulja, hogy a szakértők el tudnak képzelni egy olyan, nagyon távoli jövőt — de mit a tudományban pár ezer, vagy pár millió évvel — amikor az elképzelhetetlenül elszaporodó légy- és szunyoghadseregek áthatolhatatlan jövedelmekbe lépnek a földet minden pontján, egész egyszerűen megesszik az emberiséget! Mind a kétmillió embert.

CORSO mo

Az idei év legszebb filmje!

Nyuga leánya

melynek főszerepeit a szerelem és muzika játssza

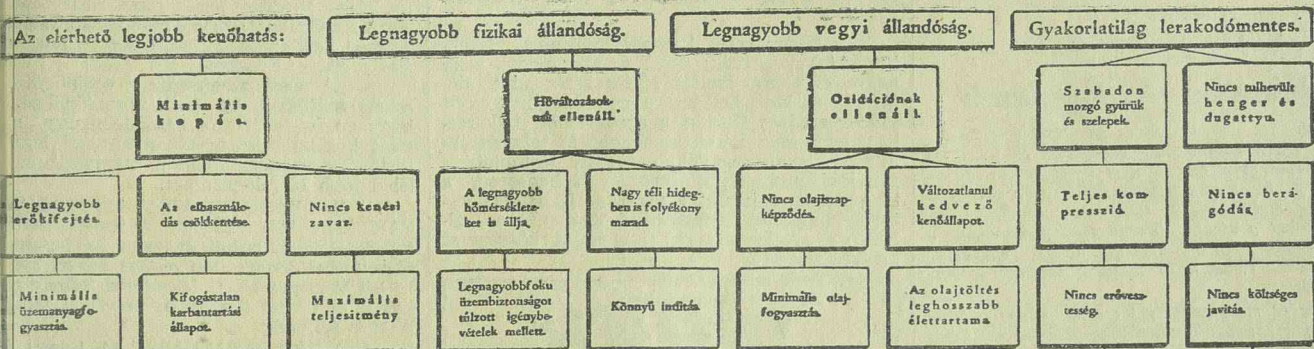
Jeanette Macdonald
és
Nelson Eddy

Automobilisták ! Eddig még nem tapasztalt előnyök .

Az új „Clearosol“ oldási eljárás, a Vacuum Oil Company legértékesebb találmánya az olajfinomítás terén, 64 országban, a világ minden részének több mint 30 finomítójában 72 év alatt nyert tapasztalatai alapján lehetővé tette most már Romániában is egy eddig még elérhetetlen minőségű autóolaj előállítását.

Mobiloil a Clearosol

oldási eljárás szerint, román nyersolajból.

GÉPKOCSIJÁNAK MEGTAKARÍTÁST BIZTOSÍT.

A SOCONY-VACUUM NEW-YORK igazoltja.

A román Mobiloil teljesen egyenértékű amerikai Mobiloil-lal

A magyarságnak ragaszkodnia kell földjéhez“

Szász Pál dr.: Nem keresem, mit hoz a jövő, Isten kezében vagyunk mindnyájan

Az erdőgazdálkodás gondolata sikerült és szép ünneppé változott az elmúlt vasárnap a Bihar megyei Erdőgazdászok közsgében. Az erdőgazdászok napjának jelentőségét nagyban emelte az a körülmény, hogy a Gazdákör meghívását Szász Pál dr. országos elnök is elfogadta, aki vasárnap délután Telegdy László ügyvezető alelnök és az erdőgazdászok Rezső EMGE-felügyelő kíséretében a Bihar megyei Erdőgazdászokra. A nagyjelentőségű ünnepre bekapcsolódott a Magyar Népi Erőmozdítás Bizottsága is, amelynek képviselője Arvay Árpád jelent meg a közsgében.

Az ünnepet a gazdákör elnöke vezette be, megalakult a Ferenc helybeli református lelkeskedésére az igé. Utána a nagyszámban összegyűjtött erdőgazdászok a templom udvarán felállított hatalmas sátor alá vonult, ahol a tulajdonosi erdőgazdálkodás színhelye volt. A díszes ünnep id. Mórész Dániel erdőgazdász elnök vezette meg, aki üdvözölte Szász Pál dr.-t, a nagyjelentőségű erdőgazdászok napjának megjelent kiküldötteket és a gazdákör elnökét.

Után Szász Pál dr. mondotta el egy órányi beszédet, s ennek elején a magyar erdőgazdászok jelentőségével foglalkozott. — Mindig azt hangoztattuk, hogy nekünk, erdőgazdászoknak, jogunk van a szervezkedésre — mondotta. — Az idők bennünket igazolják, mindenkinek el kell ismerni munkánk iránti helyességét különösen most, amikor az erdőgazdálkodás rendszerezési ágak szerint a hazánk lakosságát.

Majd visszaillesztetett Szász Pál dr. a magyar erdőgazdálkodás fejlődésére a földművelésről kezdve és megállapította, hogy a szervezkedés érzete az eddig egyszerű „paraszt“ elintéztet kisbirtokosból öntudatos kisgazdát nevelt.

A magyar kisgazda éppen ezért egyre nagyobb értéket jelent a nemzet életében.

Az öntudat felberekedése tulajdonítható az is, hogy az erdélyi országrészen ma már kb. 500 erdőgazdász működik, mintegy 20.000 taggal.

Beszélt ezután Szász Pál dr. a magyar erdőgazdákra váró feladatokról, akiknek kifelé és befelé egyaránt eleget kell tenniük az irántuk való várakozásnak.

— Az embereket igazában csak a kisebbségi sors próbálja ki — állapította meg —, amelyben az értékes emberpéldányokat sokkal könnyebben ki lehet választani. A kisebbségi életben fokozódik a gazdákörök jelentősége, ahol az ott végzett közös munka folytán a lelkeknek meg kell nemesezniük.

A robogó villamos elé vetette magát egy életunt temesvári asszony

Az ötös vonalon közlekedő egyik villamoskocsi a józsefvárosi temető előtt halálra gázolta Englert Erzsébet ötvenkét éves asszonyt, aki a megállapítások szerint öngyilkosságot követett el. Englert Erzsébet testvérevel együtt a józsefvárosi Tudor Vladimirescu-ut 20. szám alatt lakott. Este félnyolckor, amikor testvére már lefeküdt és elaludt, az egyébként beteges asszony felkelt, felöltözött és észrevétlenül távozott a lakásból. Hogy merre járt és hol volt, azt eddig nem tudták megállapítani. Hozzá tartozói szerint valószínűleg a temetőben volt, ahol hozzátartozói sírját látogatta meg. Lehetséges, hogy a temetőben határozta el az öngyilkosságot, mert elő-

Majd arra mutatott rá, hogy a magyarságnak ragaszkodnia kell földjéhez, de ennek a földnek meg kell adni mindazt, ami neki jár: a munkát és a gondozást, hogy ne csak eltartani tudjon bennünket, hanem jobb, nyugalmasabb fejlődést is biztosítson a jövő nemzedék számára, a melyért a mai nemzedék a felelős. Kifejtette, hogy a kisebbségi életben minden magyar egyforma, nincsenek rangok és címek, mert csak az az egyetlen rang, amit embertársaink megbecsülése ad meg számunkra. A „magyar testvér“ szó pedig ne legyen üres megszólítás közöttünk, hanem az étellel és összetartással kell azt megtölteni. Végül egységre és összetartásra buzdította a jelenlévőket és beszédét így fejezte be:

— Nem keresem, mit hoz a jövő, Isten kezében vagyunk mindnyájan, de azt az egyet tudni kell: viselkedjünk és cselekedjünk úgy, hogy mindig becsületes és öntudatos lélekkel nézhessünk szembe önmagunkkal és másokkal.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után több felszólalás hangzott el, majd a díszközgyűlést társasvacsora követte, amely után testvéres jó hangulatban még sokáig maradtak együtt a nagysikerű gazdanap résztvevői.

zöleg sohasem tett említést, hogy megúnta az életét. Annyit megállapítottak, hogy az asszony sokáig a villamos mentén levő egyik oszlopnál állt. Amikor ezután az Ujkisoda felől közeledő egyik villamoskocsi a közelébe ért, néhány lépéssel a sínek közé ment. A villamos akkor már nem lehetett megállítani és az keresztülgázolt rajta. Englert Erzsébet a fején olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy nyomban meghalt. Holttestét a józsefvárosi temető halottasházába szállították. Az esetről jelentést tettek a józsefvárosi rendőrségnek, amely megindította a vizsgálatot.

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Telefon és postagalamb

Mindig élt bennem valami csöndes kis bizalmatlanság modern technikánk csodálatos és tökéletes vívmányával szemben, — nem tehetek róla, de az az érzésem, hogy ezek a technikai csodák csak épp úgy helyettesítik, de tökéletesen sohasem pótolják azokat a régebbi berendezéseket, amelyek a XX. századig igen jól beváltak, aztán egyszerre csak kiderült róluk, hogy használhatatlanok és kezdetlegeselek.

Hogy ez most miről jut eszembe? Arról, hogy ennek az enyhe kis bizalmatlanságnak csatlósan igazolásként, azt olvasom angol lapokban, hogy Anglia légvédelmi hatóságai háború esetén postagalambszolgálatot rendszeresítenek olyan helyeken, ahol a telefon felmondja a szolgálatot.

Hát tessék, — nem ugyanaz az eset-e ez is, mint amikor minden ok nélkül rövidzárlat támad a lakásunkban és a reménytelen sötétségben végre sikerül egy darabka gyertyát előkaparni valamelyik fiókból, hogy ez a ma már „használatatlan” és „kezdeteleges” fényforrás világosságot teremtsen körülöttünk? Vagy amikor a leghidegebb télen elromlik a központi fűtés, mire az egész család a tüzhely köré kuporodik a konyhában, a tüzhely köré, amelyben, kezdetelegesen ugyan, de legalább biztosan, igazi láng ég? Vagy amikor a szenvedélyes autós géphoesin indul hétvégi kirándulásra, amelyről csodálatosképpen szemlélyen érkezik meg, hogy hétfőn reggel pontosan a hivatalában lehessen.

Igen, bizony, — anélkül, hogy különösebben maradt használatosságaim volnának, úgy érzem: a civilizáció tetőpontja nem a varrógép feltalálása, hanem a gyufát, az igazi áldás nem a központi fűtés, hanem maga a tüzhely, nem a villany, hanem maga a világosság. Azt a kis kényelmet, hogy a gép egyszerűsíti és gyorsítja az életünk nagyüzemét, igen sokszor zűnzavarral kell megfizetnünk. És ilyenkor eszmélünk csak igazán arra a régi bölcsességre, hogy „jó az öreg a háznál”...

— **Politikai amnesztia Szlovákiában.** Pozsonyból jelentik: Hlinka halálának első évfordulója alkalmával Tuka miniszterelnök az illavai gyűjtőtábor harmincezer lakóját szabadonbocsátatta.

— **Német repülő Svájcban.** Bernből jelentik: Egy német katonai repülőgép szerdán este hét órakor a Bern közelében lévő Frauenbrunnen község határában benzinhány miatt leszállt. A hatóságok vizsgálatot indítottak.

— **Az állam felvásárolja az idegen állampolgárok máramaros megyei földbirtokait.** Máramaroszigetről jelentik: Máramaros megyének a volt csehszlovák, jelenleg magyar határ felé eső részén jelentékeny mezőgazdasági ingatlanok vannak külföldi állampolgárok tulajdonában. Ezeknek az ingatlanoknak a tulajdonosai a határon túl laknak és a román hatóságok engedélyvel jártak át román területre földjeik megművelése és a termés betakarítása végett. Számos tartományi királyi helytartósága most értesítette Máramaros megye prefektusát és a sziget hatóságokat, hogy az állam rövidesen felvásárolja a megye határmérei községeiben az idegen állampolgárok tulajdonában lévő birtokokat. Ezekre a területekre román családokat fognak telepíteni.

Augusztus 18
Péntek
Ilona

1642. augusztus 18-án halt meg Guido Reni hírneves olasz festő. Különösen remekes valóságos tárgyú képei. Emeleddel korában a kártya rabjává lett és ehhez sok pénzre volt szüksége. Ez fokozta termelését és egyre-másra alkotta új képeit. A gyorsaság azonban korántsem ment művészetének rovására.

1855. augusztus 18-án született Gabányi Árpád színész és drámaíró. Előbb Kolozsvárott, majd Budapesten játszott. Számos díjnyertes történeti színműve és vígjátéka van. Több regényt is írt. Kiváló, kacagtató monológjai igen kedveltek.

— **ANGLIA ÚJ BUCURESTII KÖVETE.** Londonból jelentik: Az angol kormány a román kormány bejegyzését kérte ahhoz, hogy Reginald Leepert Nagybritannia bucarestii követévé nevezhesse ki Reginald Hoare jelenlegi követ helyébe, aki más beosztást kap. A román kormány megadta hozzájárulását Leepert kinevezéséhez. Leepert egyike a legkitünőbb angol diplomatáknak és a délkeleti kérdések szakértője, aki egyik titkára volt az angol békebizottságnak. Oroszországban és Lengyelországban hajtott végre különleges megbízásokat és hosszú ideig a varsói angol nagykövetség titkára volt. Legutóbb a külügyi hivatal sajtóigazgatói tisztségét viselte.

— **Hitler vezér katonai jubileuma.** Berchtesgadenből jelentik: Abból az alkalomból, hogy negyedszázaddal ezelőtt Hitler vezér mint önként jelentkező belépett a tizenhatodik bajor gyalogezredbe, Göring miniszterelnök felkereste a kancellárt Berchtesgadenbe és tolmácsolta a német hadsereg jókívánságait. Hasonlóképpen jókívánságait tolmácolták a hadsereg, a tengerészet, valamint a vezérkar is. Hitlert katonai küldöttség is felkereste, amelynek az államfő közvetlen szavakkal mondott köszönetet az üdvözlésért.

DIANA

nyáron nélkülözhetetlen

— **SZIGORÚAN ELLENÖRZIK A PALESZTINAI BEVÁNDORLOKAT.** Jeruzsálemből jelentik, hogy a hatóságok szigorú intézkedéseket foglaltak, hogy a törvénytelen bevándorlások gátat vessenek, miután ez év folyamán 6100 titkos bevándorló érkezett az országba, akik közül 1200-at visszaküldtek. A bevándorlók legnagyobb része Középeurópából érkezett.

— **Bucurestii munkás kirándulása Brassóba.** Bucurestiből jelentik: A Munka és Jókép keretében a bucarestii munkakamara augusztus huszadikán ezer munkással kirándulást rendez Brassóba.

— **KITATAROZZAK A BÉCSI SZT. ISTVÁN TEMPLOMOT.** Bécsből írják: Ami Londonnak a Tower, Párisnak a Notre-Dame székesegyház, az Bécsnek a Szent István-templom. A csodálatosan szép gótikus templom elválaszthatatlanul összenőtt a régi Bécs emlékével. Eppen ezért meglehetősen aggodalmat keltett a bécsiek körében, hogy a templom tornyán repedések mutatkoztak. Bécs város polgármestere, amint értesülést szerzett a dolgról, azonnal intézkedett. Szakértők vizsgálták meg az öreg templomot a megállapították, hogy a torony több sarkokéve kieserlést szenved. Bécs városa azonnal meg is rendelte a burgenlandi bányákban a szükséges kőmennyiséget, amelyet harminc vasuti kocsin szállítottak Bécsbe. A kővek között akadt 7500 kilogramos is. A templom tornyának munkálatait hamarosan megkezdik és ezen az őszön sikerrel be is fejezik.

— **CIUPE HELYTARTÓSÁGI VEZÉRTITKÁR ERDÉLYBEN.** Ciupe Georgehe dr. királyi helytartósági vezértitkár néhány napra Erdélybe utazott.

— **A newyorki szakmunkások Rooseveltt ellen.** Newyorkból jelentik: Newyork állam szakmunkásainak szervezete határozati javaslatot fogadott el és ebben kimondotta, hogy nem fogja támogatni Rooseveltt elnök harmadszori jelölését. Az Egyesült Államokban ez az első nagyobb csoport, amely nem hajlandó támogatást adni Rooseveltt újabb választási küzdelméhez.

— **ÁTHELYEZETT RENDŐRTISZTEK.** A fővárosi lapokban megjelent a rendőrtisztek áthelyezésére vonatkozó rendelkezés. Temesvárról szolgálattól érdeklő Koncsok Mihály dr. rendőrkormányzó Botosaniba, Chemitzky Imre kormányzó pedig Bolgradba helyezték át. Udvardy Sándor rendőrségi tisztviselőt és Csifó István rendőrségi főosztály vezetőjét a poesiatti rendőrséghez osztották be. Itt említjük meg, hogy Cot Ionel kormányzó, aki hosszú ideig a temesvári rendőrségnek működött, a szatmári rendőrségtől Chisinauba helyezték át.

A pontosság

nemcsak a királyok erénye, hanem a tisztelgés kötelessége is. Erre az erényre igen sok kioktatni igen ötletesen a német bíró főposta alkalmazottait. Az előcsarnokban levő óra ugyanis egy készülővel van összekapcsolva, mely a nyolc óra után érkezőkhöz szózatot ilyenformán:

— Bajtárs, ma későn jöttél, nézz csak az órát! Néhány perccel később új intés hangzik: — Már mindenütt folyik a munka és te késlekedel? Pedig bizonyára neked is van elgond. A későbbi felszólítások már mind színgangok. Kilenc óráig nem szünik a dorga. Így megy ez újabb a német birodalmi főszakadatlannal, de meg is van az eredménye: pirongatásnak, mert egyre jobban gyérül az érkezők száma.

— **Strajer öltözék — a diákok egyenruhája.** Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelési minisztérium elrendelte, hogy az ország valamennyi iskolájában a strajer öltözéket kell ruhaként viselni.

— **SZÜLETÉSEK.** Az anyakönyvi hivatal a következő gyermekek születését jelentette: Farkas József, Répás Róza, Petreanu Hortensia, Kolar Miodrag, Basch János Henrik, M. Marioara Emilia, Osváth Árpád István, Ludw debrand Paulina, Rutai István József, Rus A. Maria, Balázs Erzsébet.

— **A posta megkezdte a renitőgépek csomagszállítását.** Az aradi postafőnökség hogy augusztus 15-től kezdődően ugyancsak mint külföldi viszonylatban elfogadott légi történő csomagszállítását. A maximális súly lehet több 10 kilogrammál.

— **NAGYARANYÓ ISKOLAÉPÍTÉS A TARTÓSÁG TERÜLETÉN.** A temesi helyi iskolaszéke ülést tartott, melyen a helytartóság segítségével iskolaeépítési célokra felvett nyolc lelt és megye között felosztotta. Számos iskolát és óvodát tataroznak, ezenkívül 1850 kolát is építenek.

— **JÓZSEFFALVAÉRT.** A legett falva részére kiadóhivatalunkhoz tegnap a kezű adományok érkeztek: N. N. 30 lei, Gura zsef vngai kereskedő gyűjtése 1000 lei. Eddig tésünk összesen 64.396 lei. A gyűjtést folytat minden egyes adományt a Déli Hírlapban közlünk.

— **EZÜST LAKODALOM.** Thierry nyugalmazott ezredes és felesége született Emma most ülték meg házasságuk huszonöt fordulóját. A jubilans párt számosan üdvözölték.

— **A volt periamosi igazgatótanács rom évi fogháza ítélték.** Néhány hónap letartóztatott Mihailescu Stefan, volt periamosi elemi iskolai igazgatót, akit azzal vádolták, hogy a lovak rekvirálásával kapcsolatban a lóvásárlás követelt el. A vád szerint több ízben számos gazdától pénzt csalt ki az ígérettel, hogy mentesíti őket a rekvirált Mihailescu Stefan ügye a craiovai katonai vőfélyek elé került, amely három évi fogság és húszezer lei pénzübüntetésre ítélték.

— **HALALOZÁSOK.** Meghaltak: Schneidgít ötvenhét éves, Gärtner Janka született T. hatvanegy éves, Farkas József egy napos, C. Trifu negyvenhét éves.

GYÓGYSZERTÁRAK EJJELI SZOLGÁLTATÁSA

Pénteken, augusztus 18-án a szolgálattartás a következő:

I. kerületben a Sft. Ioan utcában levő masok gyógyszerára.

A II. kerületben a Marsal Joffre utca Schul gyógyszerár.

A III. kerületben a Carol uton levő gyógyszerár.

A IV. kerületben a Gen. Dragalina tér Craciun gyógyszerár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár kisodán Panajot Ernő gyógyszerára állami szakai szolgálattartást tart.

Mozi

MŰSOR:

PÉNTEK, AUGUSZTUS 18.

APOLLÓ: A végzetes herceg (francia film)

CAPITOL: A denevér (német film)

CORSO: Nyugat leánya (német film).

SCALA: Szerelmesek és Az orlóban (amerikai film).

A táncművész paripa

Igen érdekes eset játszódott le nemrég egy magyarországi városban. Eppne nagyvásár volt, ahol egy vidéki paraszt olcsó áron vásárolt egy kutyát. Délután azután az atyafi benézett a városba, majd letelepedett a kocsmába, hogy egy kis állal ünnepelje meg a kutyát vásárt. Lovát, a felnyőn jámbor állatot, csak úgy odaállította egy fűz, különben sem volt semmi veszedelem, mert éppen személgénybe esett a söntésből. Így következett után egy pohár bor a másik után, midőn egyszerre csak egy katonazenekar fordult be a sarkon, és ime a szeliden bóbiskoló paripa egyszerre csak ráadt. S csakhamar kiperdült az uca középre, ahol fölébredt a paraszt, a székbe kezdett. Szébbnél-szebben járt a egyik figurát a másik után a nézők nagy gaudiumára. Csakhamar óriási tömeg gyülekezett össze az uca s kijött a kocsmából a paraszt és elalmlétkodva nézte az ő keringőző négy lábujját, és megjelent kisvártatva a rendőr is a színen, és igazoltatta a ló tulajdonosát.

— Ki tanította meg a maga lovát táncolni? — érdekte.

— Hát kérem nekem sejtelmem sem volt eddig arról, hogy ez az állat ilyesmire is ért.

A rendőrök gyanus lett a dolog, tovább kérdésködött, s a vizsgálat folyamán aztán kiderült, hogy a paraszt egy cigánytól vásárolta a lovat. Ez eddig bizony nem rendes uton vette, hanem egy őrükből lopta. Így a cirkuszigazgató visszakarta a tudós paripát, amelyik a táncra révén előruktta igazán hivatását, a paraszt visszakarta a pénzét, a lóak pedig nem kellett művészetéhez méltatlan egybénunkát végezni. Csak a cigány járt rosszul. Mert mindkét fél alaposan megpofozta, s ráadásul még e is csukták.

(f.)

— Anglia befoglalja a Németországból kiutasított lengyel zsidók egy részét. Varsóból jelentik: Winterton lord, az eviani nemzetközi menekültügyi értekezlet elnöke, értesítette a lengyel kormányt, hogy a lengyelországi zsidók ama csoportjára, akiket tavaly októberben Németországból kiutasítottak, szintén kiterjeszti a védelmi intézkedéseket. Az említett zsidókat felzárkoltatta, hogy jelentkezzenek az értekezlet által Lengyelországba küldött biztossal. A jelentéseket ki fogják vándoroltatni Lengyelországból.

— Botrány egy amerikai politikai antiszemita-per tárgyalásán. Washingtonból jelentik: A Dies-bizottság csütörtökön folytatta Kuhnnek, az amerikai német Volksbund vezetőjének kihallgatását. Dies, a bizottság elnöke, kijelentette, hogy fontosnak tartja annak felderítését, vajjon a Volksbund kapcsolatokat tartott-e fenn az amerikai hazafias antiszemita szervezetekkel, mint például az ezüstingesekek. A kihallgatás folyamán Kuhn és Stagnes képviselők között majdnem tetlegességre került a sor, mert az utóbbi azt kiáltotta Kuhn felé, hogy a Volksbund nemzeti szocialista kormányzatot akar bevezetni Amerikában. Kuhn erre Stagnest hazugnak mondta, mire ez rávetette magát Kuhnra úgy, hogy a rendőröknek erőszakkal kellett elválasztani egymástól az ellenfeleket.

— BEFEJEZŐDÖTT A VIZSGÁLAT A BUCURESTII ÁLLAMPOLGÁRSÁGI VISSZAÉLÉSEK BÜNERÉBEN. Bucurestiből jelentik: Több, mint egy esztendeje, hogy megkezdődött a vizsgálat abban a nagyszabású állampolgársági bűnyűben, amely alkalommal bebizonyosodott, hogy a mecedon-román egyesület révén számos idegen csalárd uton szerezte meg a román állampolgárságot. A napilapok annak idején részletesen beszámoltak az ügyről és leközölték úgy a hamis uton állampolgárságot nyert egyének, mint a megvesztegetett egyesületi vezetők nevét. Az ilfovi törvényszék vizsgálóbírói hivatala most fejezte be a vizsgálatot és a többszáz oldalas iratesomót átküldte az ügyészségnek, amely vád alá helyezési indítványt bocsátott ki több személy ellen.

— SVÉDORSZÁGBAN LETARTÓZTATTAK EGY NÉMET KÉMET. Stockholmból jelentik: A Socialdemokraten című napilap, amely a svéd kormánypart hivatalos lapja, úgy értesült, hogy a rendőrség letartóztatta a német Gestapo egy ügynökét. A letartóztatott azt állította magáról, hogy Németországból megszökött kommunista. Az állítólagos kommunistáról kiderült, hogy információkat szerzett be a svéd munkások számáról, az üzemek termelési képességéről, a német emigránsok tevékenységéről, valamint a közismerten nemzetiszocialista svéd politikusok és újságírók működéséről.

— HÉTFOŊ FOLYTATJÁK BUDAPESTEN A ROMÁN—MAGYAR GAZDASÁGI TÁRGYALÁSOKAT. Bucurestiből jelentik: Megírtuk, hogy a Sinalában megkezdett román—magyar kereskedelmi és gazdasági tárgyalásokat Budapestén folytatják. Legújabb hírek szerint a tárgyalások újrafelvételére hétfőn, augusztus 21-én kerül sor.

— Német küldöttség utazik a moszkvai mezőgazdasági kiállításra. Berlinből jelentik: Mint illetékes helyről jelentik, a szovjetkormány meghívására a Moszkvában megnyílt agrárkiállításra német bizottság utazott. A bizottságban részt vesz a nemzetgazdasági, a kereskedelmi és ipari minisztériumok egy-egy főtisztviselője.

— Új hölgyúzó világrekord. Rotterdamból jelentik: Dora Heesels holland hölgyúzó a 100 yardos mellúzóban 1 perc 15.6 mp-es eredménnyel világrekordot állított fel.

— Elhunyt unitárius esperes. Kolozsvárról jelentik: Utó Béla nyugalmazott unitárius esperes a nagykülföldömegei Alsó-Rákoson elhunyt. Utó Béla halála az erdélyi nagyrészt súlyos vesztesége.

— Lengyel-német gazdasági tárgyalások. Varsóból jelentik: Augusztus 16—17-én német kormány megbízottak tárgyaltak a lengyel kiviteli hányadára vonatkozólag. A lengyel és német megbízottak megállapodtak abban, hogy a most következő negyedévben nagyobb arányban szorgalmazzák a kivitelt. A tárgyalások során megbeszélések folytak a Cseh- és Morvaországba irányuló lengyel kiviteltől is.

— NAGY TŰZ EGY ÓKIRALYSÁGBELI BIRTOKON. Iasiból jelentik: Az elmúlt éjszaka hatalmas tűz pusztított a Goliesti községbeli Sturza birtokon. Több gyermek tüzet gyújtott a mezőn, amitől lángrollobbant és elégett 30 hektár búza, 40 hektár repce és 35 hektár len. A kár több millió.

Magyarország nem köt szövetségi szerződést Németországgal

Hivatalos helyen cáfolják a Budapestre küldött német ultimátumról elterjedt híreket

Budapestről jelenti a Rador: A Budapestben megjelenő Magyar Nemzet című napilap a legutóbbi Ribbentrop—Csáky-találkozót a nap legjelentősebb eseményének tekinti. A lap cikkében megállapítja, hogy a német sajtó megcáfolta a Magyarországra vonatkozó külföldön terjesztett híreket. Annak a nézetének ad kifejezést, hogy a német és a magyar külügyminiszter további találkozóját is előrelátható.

A Magyar Távirati Iroda az alábbi hivatalos jelentést adta ki:

„Csáky gróf salzburgi látogatásával kapcsolatban a külföldi sajtó jelentéseket közül bizonyos nyomásról, vagy éppen Magyarországhoz intézett német ultimátumról. Ezek a jelentések — amelyeket egyébként feuntartásokkal közöl a külföldi sajtó is —, egyáltalában nem felelnek meg az igazságnak. A kérdés most az, kinek állhat érdekében, hogy ilyen hamis híresztelések keringjenek, amelyek csak arra jók, hogy növeljék az általános nyugtalanságot. Hogyha ez a híresztelés csak egyszerű szenzációkeresés, úgy nélkülözi az Európával szembeni felelősséget, ha pedig más célzata van, úgy ez nem lehet egyéb, mint károkat okozni Magyarországnak.”

A Magyar Távirati Iroda hivatalos cáfolatát a román Rador sajtóiroda továbbította.

Csáky István gróf magyar külügyminiszter tegnap délután a Fuschl kastélyban hosszabb megbeszélést folytatott Ribbentrop német külügyminiszterrel. Mint ismeretes, Csáky gróf a múlt héten egy ízben tanácskozott Ribbentrop-pal a nagy és függőben levő kérdésekről.

A londoni lapok teljes részletességgel közlik a Pesti Napló cikkét, amely szerint Magyarországon a legerélyesebben visszautasítanak minden olyan akciót, amely az ország függetlensége ellen irányul. Magyarországnak önálló, független és szabad alkotmányos királyság marad — írja a Pesti Napló. A Times megemlíti a Magyar Jövő című újság cikkét is, amely a „Rongyos gárda” működéséről emlékezik meg, amely a magyar kormányzónak felajánlotta szolgálatait. A Magyar Jövő a következőket írja: Magyarországnak semilyen körülmények között és semilyen nyomás hatása alatt nem viselne háborút Lengyelország ellen.

Londonból jelentik: A News Chronicle berlini levezetője jelentette, hogy Horthy Miklós magyar kormányzó visszautasította Hitler kancellár ajánlatát, amely egy német—magyar szövetségi szerződésre vonatkozott. A lap szerint ezt az ajánlatot Salzburgban tették Csáky gróf magyar külügyminiszternek.

A német sajtó élénken foglalkozik a Magyarországgal kapcsolatban külföldön elterjesztett hírekről és megállapítja a lapok, hogy már eleve kudarcra van ítélve minden olyan kísérlet, amelynek az a célja, hogy

éket verjen Németország és Magyarország közé.

A Völkischer Beobachter ezzel kapcsolatban a következőket írja: — A békét veszélyeztető rendszeres zavartkeltő kísérletek célja világos. Magyarországot, amelyről tudjuk, hogy bizonyos vonzódást érez Lengyelország irányában, el akarják választani német barátjától. A kűtmergezők minden taktikájá nem egyéb kísérletnél, amelynek segítségével

alattomos eszközökkel újabb nyugtalanságot akar szítani.

A magyar kormány erélyes nyilatkozattal szétszakította a hazugságok e szövédékét. Csáky gróf magyar külügyminiszter csak néhány hét előtt tett tanúságot feltétlen német-barátságára mellett és kifejezésre juttatta, hogy minél hevesebben támadják Magyarországnak barátait, annál inkább hangozthatja Magyarországnak eltökéltését, hogy kitart barátai mellett.

Budapestről jelentik: Több újság élesen támadja Sigray Antal grótot, az ismert legitimista politikus, aki az elmúlt napokban mondott egyik beszédében kijelentette, hogy a jövő háborújában az fog győzedelmeskedni, aki a tengerek ura.

Az „Új Magyarország” cikkében azt írja, hogy ezen kijelentésével Sigray minden bizonnyal Nagy-Britannia tengeri haderejére célozott. Számolni kell azonban az olasz flottával is — írja utra a lap —, majd hozzátesszi:

— Az elmondott beszéd kétségtelenül olyan külpolitikai irányzat szolgálatában áll, amelynek nincsen visszhangja Magyarországon és a magyar külpolitikának a tengeri irányában elfoglalt állásával ellenkezik.

SCALA-ban

tekintettel a keltős műsor iránti érdeklődésre két nagy szenzáció kerül bemutatásra.

GINGERS ROGERS és FRED ASTER

leggyagóbb filmje:

SZERELMESEK

Dorothy Lamour, John Hall és Mary Astor

izgalmas keleti tárgyú filmjük:

AZORKÁN

ÜZVEGYEK SZIGETE

Repülőgépen a forrongó Európa fölött

A kék boltozat alatt minden csendes...

I. Constanta — Budapest

Páris, augusztus. A politikai feszültségek lában égő kontinens komor határai, folyói, erdői, egyel fölött ideális magasságban sűrű, láthatatlan ökháló szövedékként feszülnek az európai légiforgalmi vállalatok repülővonalai. Fent a mélykék égő boltozat végtelenségében zavartalanul és akadálytalanul úsznak el az egymással farkasszemet néző országok határai felett a polgári repülés békés utaszállító repülői, — az egykori poros delizsanc modern utódai.

Néhány európai repülővállalat előzetekénysége révén alkalmam volt rá, hogy berepüljem ezuttal kelet-nyugat irányban a kontinentet, hogy fűrődjem a legforróbb kánikula idején a Fekete-tenger, majd pedig az Északi-tenger hűs vizében és hogy megfigyeljem az internacionális repülőutak szemével a századik század legidősebb közlekedését, a gyorsasága, pontossága és szinte már korlátlan biztonsága következtében mind örömteljebben tért hódító emelkedő utaszállító repülést.

A külföldön utazó újságíró politikai anyaggyűjtéséről tehát nincsen ezuttal szó, — ne is keresse enki ezt e sorok között, — néhány apró megfigyest sorakoztathatok csak itt egymásután, úgy, hogy fel-feljegyeztem őket sebtében füzetembe, hol levegőben, hol pedig kiszállva a repülőgépek kabinjából, a földön, — útbán a Fekete-tengertől az Északi-tengerig, Constanta — Bucuresti — Arad — Budapest — München — Strassburg — Páris — Brüsszel — Osttende útvonalon.

1. CONSTANTA.

Reggel negyed nyolc órakor Constanta főterén csak kétfele célból tartózkodnak azok, akik már nem alszanak: 1. autobuszra várnak, amely a tündéri „Mamaia”-strandra szállítja ki a nyaralókat, vagy 2. autobuszra várnak a constantai repülőtér felé.

Egy darabban együtt megy ki a városból a Lares autobusza, az ötlelesen szellős világoskék strandautobusszal. Pazar strandtoalettek a hölgyeken, színes shortok, dressing-gownok az urakon. Az autobuszban a napsütötte barna szín minden árnyalata felfedezhető a négerbarnától a malajin keresztül a rézbőrűig.

A tízszemélyes kis Lockheed elegáns ivben pontosan nyolc órakor roppen fel a constantai repülőtérrel. Alacsonyban elsuhan a mamaiai „lido” fölött, ahol már nyüzsgőnek a színes fürdőruhák, aztán hátat fordítunk a tengernek, a nap hátunkba süt és már ezer méter magasságban repülünk nyugat felé.

2. BUCURESTI

Constantától Bucurestiiig a csupán első- és másodosztályú Pullmann-kocsikból álló „Rapid” négy órahosszú száguld. A Lares kis amerikai Lockheed-je (ilyenek az USA hadsereg vadászrepülőgépei) 50 perc alatt teszi meg az utat. Villanásszerűen tűnik el alattunk rengeteg mellékágyával és mozarával együtt a méltóságteljesen pompóköpű Alduna és tíz perccel kilenc óra előtt Banansa-n, a bucarestii repülőtérre földet érünk. A repülőtéri tisztviselők feszesen tisztelnek a „belföld-forgalmi” gép előtt és csak akkor teszik rá a kezüket utitáskámra a vámtisztviselők, amikor kiderül jegyfüzetemből, hogy egyenesen továbbrepülök Budapest felé.

Bucurestiben ezen a napon ötvennyolc foknyi meleget mutattak a hőmérők. A banansa-i repülőtér, amely nagyfontosságú gócpontja a kelet felé irányuló repülésnek, szinte izott a parázsló napsütésben. Tízpercenként jelzi a mikrofon az érkező és induló gépeket, a német „Lufthansa”, a jugoszláv „Aeropot”, a magyar „Malert”, a török „S. M. R.”, a lengyel „Lot”, az olasz „Ala Littoria” légiutabuszait, a francia „Air France” légi expresszét, a „Kelet-Nyilat”, amely új útvonalán Budapesten és Münchenen keresztül kilenc órányira hozta Bucurestii Párishoz és amelynek „Anvergne” nevű gépén Budapestről fogom magam is Párisig a repülőutat megtenni.

(Még kell itt jegyezni, hogy az ideai repülőszövegnek szövege volt ennek az új Air France-járatnak megváltoztatni t utvonala. A múlt évig ugyanis a Fleche d'Orient, a „Kelet Nyila” Párisról Strassburgon keresztül Bécs és Prága érintésével érkezett Budapestre, innen Belgrádon keresztül repült Bucurastiba. Idén — bizonyítva azt, hogy a kereskedelmi repülés irányja is mennyire viszeszatiorkozó a politikai fejleményeket, — a Kelet nyila útvonalából kimaradt Bécs, Prága, — sőt Belgrád is.

3. ARAD

Negyed tizenkettőkor emelkedik fel a bucarestii repülőtérrel a huszonnégyszemélyes ezüstszínű Douglas, amely szintén a Lares egyik legújabb amerikai szerzeménye — ebben a típusban viszont az U. S. A. léghaderő félelmetes bombázó óriásait gyártják. A modern utaszállító repülés minden kényelmet szolgáló vívmányával rendelkezik és a Bucuresti — Berlin útvonalon közlekedik. A vakító fehér frakkba öltözött légi steward ezüst tálcán egyensúlyozva a repülőbár jeges italait, ide-oda siklik a puha szőnyegen a süppedő sötétlék báronyofutójk között, melyeknek mélyéről a repülőutak Európa egyik legfestőbb léglátványosságaként gyönyörködhetnek az elshuhanó gyönyörű Kárpátokban.

A magasságmérő 3000 métert jelez s alig néhány száz méteres mélységben hullámoznak lent a csúcsok és völgyek. A hegység sima hátát úgy takarják néha a fenyvesek, mint a sima követ a moha. Néhány magasabb völgyhajlásban felvillan az érintetlen fehérségű hó és jobbkéz felől, szinte a géppel egy magasságban felhősapkája mögül előtűnik, majd ismét elmerül a festői Reteyzát.

Azután újra lapály felett szállunk el és öt perc híján kétórai repülés után Arad repülőtérre landol a Douglas.

Udvarias és előzetkeny utlevél vizsgálat és már csapódik is a repülőgép ajtaja, felbőgnek a motorok a nap a baloldali ablakokon süt be, nyilegyenesen nyugati irányban startolunk Budapest felé.

4. BUDAPEST

A menetrend szerint 13 óra 20-kor indul a gép Budapest felé. Érkezés Budapestre: 13 óra 20 perc. Ez annyit jelent, hogy pontosan egy óra hosszat

tart az ut. Arad után a repülőutak órákhoz nyulnak és egy óráat visszacsavarva Közép-, illetve Nyugat-európa pára állítják be az időt. A lapály fölött ezer méter magasan repülünk és lent erdők, rétek váltakoznak főlészántott feketeszínű területekkel. A repülőgép eddigi nyugodt repülése megváltozik, tíz-, husz métereket esünk, vagy emelkedünk, aszerint, amint a különböző talajalakulatok a fölfelé áramló levegő felmelegedését, ritkulását befolyásolják.

Legelőször a bucarestii kereskedő nyul a „Für Luftkranke” feliratu pergamenzacskó után, bár ő magyarázta leghatározottabban, mint „régi repülő” a kilencéves kislány utazó aranyzókehajú párisi hölgynek indulás előtt, hogy miképpen lehet elkerülni a „légibetegséget”. Az utasok nagyrésze jól bírja a repülést, sőt Maurice, a kis kilencéves párisi gamin nem zavartatja magát, mosolyogva mutat a kisse sápadt bucarestii urra és nem tud halgan „sugja” szöke mamája fülcébe:

— Voila Maman!... A bécsi!...

De aztán messziről feltűnik a napfényben csillogó Duna. A látvány mindent feledtet és a repülőutak méhó szemmel gyönyörködnek az eléjük tároló képpen.

A Douglas a Citadellától kisse délre szeli át a Dunát és északra fölünk a ragyogó napsütésben ott fürdik Pest házrengetege, a pesti Dunapart palatósora, a királyi palota, a kisse még nyugatabbra kélők hegyek és a Dunának a messziszégre kúszó ezüstkijóvá.

A Douglas odagördül a budaörsi betonra. A repülőtér terraszain színes nyári ruhákban, mintha éppen a külföldiek üdvözlésére gyűltek volna össze, ott könyökölnek a „charmanite” pesti hölgyek és a légikikötő éttermének színes abroszai hivogatóan intgetnek a repülőutak felé.

Mielőtt bemennék a városba, le kell ülni egy pillanatra a francia hölgygel, a kis Maurice-szal és a bucarestii urral (aki közben kihaverlte légi betegséget) hogy gyorsan meerkóstolják a repülőtéri vendéglő főzöttjét. Azután kedves csevegés, majd búcsúzik francia utitársom. Au revoir tehát, holnap reggel a repülőtérre, a párisi gép indulásakor...

Loránt László Endre

Fürdőlevel a délfrancia tengerpartról

Marlene Dietrichől J. Kennedy-ig — „Bombs à Daisy!” — Fürdőruhák versenye

Juan-les-Pinsből írják: Dél-Franciaország legelőkelőbb fürdőhelyén most van tetőpontján a nyári idény. A széles homokpart színes sátrai, kerekre szerelt kabinjai között, vagy a fényűző szállodákban, a Casinóban és tánchelyeken alig lehet megmozdulni a nyüzsgő tömegtől. A hírességeknek se szeri se száma. Hogy csak párat említsünk közülük, itt tartózkodik férjével és kislányával a rendszerint férfiruhában, tengerészsapkában járó Marlene Dietrich; Eric Maria Remarque, a híres regényíró; a kajlabajuszu, melábus Joseph Sternberg, a világhírű rendező, állandóan hatalmas tömeg forgatókönyvbe temetkezik; Gaby Morlay, a nagy színésznő — most tüntették ki a becsületrenddel; Pat Patterson amerikai filmszínész, egyébként Charles Boyer felesége; Norma Shearer, aki itt pihen ki a „Mária Antónia” óriásfilm fáradsalmait; Charles Trenet, Chavelier után a legnépszerűbb francia dalénekes — fel is lép esténként az egyik divatos mulatóhelyen — és még számosan... A hegyoldal egyik villájában lakik népes családjával egy előkelő fürdővendég. Ennek jelenlétét minden reggel megkönnyebültlen állapítják meg a törzsvendégek. Ez érthető, hiszen J. Kennedyről, az Egyesült Államok londoni nagykövetéről van szó, aki tudvalevőleg kijelentette, hogy amíg ő Európában marad, nem tör ki a háború!

VIZISI ÉS TÁNCÖRÜLET

A szórakozások közül legfelkapottabb a vizisi. A fürdőigazgatóság drága pénzen szerződtetett oktatókat az Egyesült Államok strandjairól. Mindennapos látvány, hogy barnára sült, atlétatermetű fiatal amerikai férfiak, akik egy szót sem tudnak franciául, hamisítatlan miami vagy palmeachi tájszóval adnak szakmabeli utasításokat a méterenként víz alá bukó, sikongó párisi lányoknak.

Másik szenvedély: a tánc. Az egyik mulatóhelyen Thomas, a híres karmester — ugyanaz, aki tavaly nyáron a Lambeth Walkot hozta diaváha — most új táncot mutatott be, a „Bombs à Daisy”. Már is lázba hozta vele a közönséget. Figurái a következők: 1. Keringő-lépések; 2. A táncos és a táncosnő szembefordulva egymással, háromszor gyors egymásutánban össze-

üti mindkét kezét; 3. Most a felső lábszárukat csapkodják; 4. Átkarolva egymást, úgynevezett „nyitott keringőt” lejtene; 5. Ez a legvárhatlanabb fordulát, a voltaképpeni „merész ölet”: hirtelen hátat fordítanak egymásnak és összeütik nemesebb testrészeiket; 6. Ezután méltóságteljes tangósiklásba fognak, a középben megszakítják és három lépésnyire távolodva, mély tiszteletudással üdvözlik egymást, a hölgy valóságos udvari bókka, az úr pedig szívére tett kézzel, könnyedén meghajolva.

A siker leírhatatlan!

A „BESZÉLŐ FÜRDŐRUHA”

Nem utolsó látványosság a felvonulás a fürdőszhez, vagy napozáshoz, vagy egyszerűen a strandsze fürdés nélkül. A hölgyek egymással vetélkednek, hogy ki milyen szokatlan viseletbeli újítással szárnyalhatja túl a másikat. Eredmény: elképesztő változatosság. Hogy a lábakon kezdjük; továbbra is tartják magukat a fehér, vagy színes parafából készült, magas-sarkú és vastagtalpú fürdőcipők, amelyek mindenre jók, csak arra nem, hogy a vízbe menjenek velük. A nyakban nagy divat kagyló-, vagy virágfűzért hordani, ez utóbbit hawai mintára. A short még mindig fölötté sportszerű, bár csak a hosszú lábszárú hölgyeknél előnyös. De gyakran látni a ragyogó színekben játszó pyjamadrágot is, amelyet lepkékönnyű anyagból készült napvédő kabátka egészít ki.

A tulajdonképpeni fürdőruhák mindinkább összemennek. Az urak csak a rövid nadrágot hordják, a hölgyek pedig a „két darabból álló együttest”. Akik hirtelen maradnak az egybeszabott fürdőtrikóhoz, más módon irányítják magukra a figyelmet. Nagyon divatos — Schiaparelli ötlete — a térfűrdőtrikó, amelynél Páris a szív fölött, Nizza valahol a has tájékán. Algir pedig ott fekszik, ahol véget ér a trikó. Van aztán „beszélő ruha” is: a matrókák zászlójeleiből összeállított vonalak és színek kékítik.

Szóval vig az élet Juan-les-Pins forró homokjában, a mélyen kék ég alatt. Ez nem is csoda. Minden új érkezőnek meg kell fogadnia, hogy itt tartózkodása alatt nem beszél politikáról.

SPORTSEMÉNYEK

Helsinkii sportlevél

Mákinak nem szabad többé 5000 méteren alul versenyeznie — A magasugró és diszkoszvető Kotkas a világ legsúlyosabb atlétája

Helsinkiből írják: Pár héttel a kis olimpiának hirdett országos bajnokságok előtt a finn atléták már, ugyilátszik, elérték az idej legjobb formájukat, sőt a finn sportvilág kedvence, Mäki, valószínűleg tul is van már a szezon csúcspontján, legalább is sokan erre következtetnek a svéd ellenfelektől elszenvedett kétszeres veresége miatt. Igaz, hogy mindkét esetben öt-ezer méteren alul indult, ami tudvalevőleg nem az ő távja, de éppen erre való tekintettel sportkörökben az a vélemény alakult ki, hogy Mäkinék a jövőben nem szabad indulnia a rövidebb távokon, főleg az olimpián nem rajtolhat az 5 és 10 ezer méteren kívül, különösképpen, mert a 3 és 5000 méteres futás döntője egy napra esik s az olimpiák történetében egyetlen egyszer fordult elő, hogy egy futó egy nap alatt mindkét távon győzött. Numinak sikerült ez a huszárcsinny annakidején Párisban, se előtte, se utána még senki másnak. Mäki mindenesetre megelégedett idej eredményeivel, hiszen három világrekordot javított a tavaszi szezonban. Köztudomású ugyan, hogy még az idén saját 10.000 méteres világrekordját is meg akarja javítani, hogy azonban ez sikerül-e neki, nagyon kétséges. Idej legjobb tízezres teljesítménye 30.35.4 p., tehát jóval gyengébb, mint világrekordja.

A nemrégben Malmőben tartott versenyen Uuno Veirilä 58.62 méteres kalapáscdobásával új finn rekordot állított fel, mindössze 30 centiméterrel a világrekord mögött. Érdekes megemlíteni, hogy Veirilä 32 esztendő, meglehetősen későn, 28 éves korában kezdett el rendszeresen trenirozni és 1936-ban szerepelt először nyilvános versenyen.

Valste szövetségi edző felfedeztetje a 19 esztendő magasugró csillag: L. Kalima, aki tavaly kezdett el versenyezni, igen szépen fejlődött. Első versenyestendijében 1.86 méterig vitte, idej legjobb eredménye 1.97 méteres stockholmi ugrása. A finn magasugrók az idén általában mind kitünő formában vannak. A két gerelyvető fenomen, Järvinen és Nikkanen, 74.80 illetőleg 74.67 méteres dobásaikkal ugyan messze maradnak tavalyi legjobb eredményeitől, viszont az azonban, hogy a fiatalok: Autonen, Mikkola, Vainio és Toivonen 71—73 méter körüli dobálnak.

A jó eredmények közül megemlítendő még Mentula 47.36 méteres szezonrekordja a diszkoszdobásban, valamint B. Storskrub kitünő ideje, 53.4 mp., a négyszázméteres gátfutásban. Kellemes meglepetéssel szolgált a már emlegetett veterán világbajnok, Iso-Hollo idej kitünő szereplése a 300 méteres akadályversenyben, a hol 9.08.8 perccel szezonrekordot tart. Iso-Hollo el van tőlkelve, hogy a jövő évi olimpián még indul s csak azután engedje át helyét végleg a fiataloknak.

Helsinki sportkörében nagy derűltséggel veszik tudomásul, hogy a mindig vidám és rokonszenves Kalevi Kotkas, a kitünő magasugró és diszkoszvető, veszedelmesen hizik. Az óriás Kotkas tavaly 96 kiló volt és evvel a tekintélyes súlyal még 2.04 métert ugrott magába, az idej szezon elején kerek 100 kilót nyomott és erre való tekintettel az ugrást beszüntette, a derekas étkezést, ugyilátszik nem, mert augusztusra már 102 kiló a súlya. Kotkas idej legjobb diszkoszdobása egyébként 46.24 méter.

A. L.

Az „F. C.” jegyében:

Ploestiben megalakul az F. C. Ploesti

Nem enged el játékosat a Tricolor C, F. P. V.

Ismeretes a labdarúgószövetség álláspontja, a mely a B) divízióban küzdő csapatok számára az úgynevezett „F. C.” csapatok felállítását javasolta. Braiában és Craiovában már meg is alakult a Franco Romana és a Dacia Unirea fúziójából keletkezett F. C. Braila, illetve a Craiu Iovan és a Rovine Grivita jogutóda az F. C. Craiova.

Most úgy látszik a többi városok is példát vesznek Brailától és Craiovától, Ploestiben is megindultak az egyesülési tárgyalások a múlt évi A) divíziós Tricolor C, F. P. V. és a B) csoportban játszó Prahova között. A fúziós tárgyalások, amelyek igen előrehaladott stádiumban vannak oda irányulnak, hogy a Tricolor, amelynek a jelenlegi három ploesti B) divíziós csapat közül a legtöbb esélye van, hogy visszakerüljön az A) ligába, megkapná a

Prahova és a harmadik B) divíziós csapat a Ferro-Email legjobb játékosait és F. C. Prahova néven küzdené a B) divíziós városok csoportjában. A Prahova és a Ferro-Email tovább küzdenének a B) divízió másik csoportjában. Amennyiben a tárgyalások sikeresen fejeződnek be a F. C. Ploesti a következő csapattal kezdené az őszi idényt: Schrameck — Hetzer, Dunareanu — Marienuti, Dobra, Mosko — Kovács II., Beju, Farkas, Kovács I., Kocsis (Cricitoui).

A Tricolor vezetősége függetlenül attól, hogy a megbeszélések megegyezésre jutnak, vagy nem, elhatározta, hogy Kovács I-et nem engedi el. Ismeretes, hogy Kovács az újdonsült A) divíziós csapatba, a Gloria CFR-be szándékozik menni.

Elmarad a belga-román mérkőzés

December 10-re a román labdarúgó szövetségnek mérkőzése volt lekötve Belgiummal, a melyet a válogatott csapat a londoni angol-román mérkőzés után játszott volna Brüsszelben. A belga szövetség most átirattal fordult a FRFA-hoz, amelyben értesítette a szövetséget, hogy erre a napra a holland szövetség fennállásának ötvenedik évfordulójára alkalmával Hollandia-Belgium válogatott mérkőzést kötött le. Az átirat annál is inkább kellemetlenül érinti a szövetséget, mivel éppen a belga-román mérkőzés miatt az írek ilyen értelmű ajánlatát elhárította.

Francianrszág atléta csapata legyőzte Hollandiát

Francianrszág atlétacsapata Amszterdamban 92—76 pontarányban győzte le Hollandia válogatott csapatát. A kiválóbb eredmények a következők: 110 méteres gátfutás: 1. Prasser holland 14.9 mp., 100 méteres síkfutás: 1. Valmy francia 10.7 mp., diszkoszvetés: 1. Noel francia 48 m. 45 cm., 200 méteres síkfutás: 1. Van Beveren holland 21.7 mp., 400 méteres gátfutás: 1. Andre francia 54.9 mp., kalapáscdobás: 1. Houttazer holland 51 m. 54 cm., 400 méteres síkfutás: 1. Baumgarten holland 48.5 mp., 4×100 méteres gyorsváltó: 1. Francianrszág 41.2 mp., francia rekord.

Mindent letaroltak az amerikai atléták Bazelenben

Nagyszerű eredmények születtek meg a bazeli nemzetközi atlétikai versenyen is, melyen az amerikai atléták is részt vettek. Részletes eredmények: 100 m.: 1. Jeffrey 10.4 mp., 200 m.: 1. Jeffrey 21.1 mp., 400 m.: 1. Miller 49 mp., 800 m.: 1. Beetham 53.8 mp., 1500 m.: 1. Rideout 4 p., 3000 m.: 1. Schwartzkopf 8 p. 50.2 mp., 110 m. gátfutás: 1. Batista 14.2 mp., 400 m. gát: 1. Cohran 52.8 mp., 4×100 m.-es váltó: 1. USA 41.2 mp., 2. Svájc 41.7 mp., svájci rekord! Távolugrás: 1. Studer 732 cm., magasugrás: 1. Stears 197 cm., rúdugrás: 1. Varoff 415 cm., súlylökés: 1. Watson 15 m. 84 cm., diszkoszvetés: 1. Watson 47 m. 42 cm. Valamennyi győztes amerikai.

Münchenben a német-francia úszómérkőzést a németek 54:18 pontarányban nyerték meg. Eredmények a következők: 4×200 m.-es gyorsváltó: 1. Németország 9 p. 23.2 mp., 2. Francianrszág 9 p. 34.2 mp. Múgrás: 1. Weiss német 159.62 ponttal. 200 méteres mellúszás: 1. Balke német 2 p. 40.8 mp., 2. Heina német 2 p. 45.9 mp., 3. Cartonnet francia 2 p. 52 mp. Vízipóló: Németország—Francianrszág 4:0 (2:0). 4×100 méteres női gyorsváltó: 1. Németország 4 perc 47.1 mp., 2. Francianrszág 5 p. 07.5 mp. 100 méteres női gyors: 1. Pollak német 1 perc 09.4 mp.

A szövetség nem engedélyez a bucarestii Rapid zágráb mérkőzését

Egy hónappal ezelőtt a bucarestii Rapid megszerezte a zágrábi Gradjanski Sipos játékosát. Sipos szereplése a Rapidban minben megfelelt a várakozásnak. Alig egy hónap Sipos távozása után a jugoszláv labdarúgó szövetség valamennyi horvát futbalcsapatot — zöttük a Gradjanski is — törölte a szövetség tagjai közül. A jelentős összeg kivül, amely a Rapid Siposért fizetett, egy zágrábi szerződés is az átadási feltételek között szerepelt.

A Rapid eleget akart tenni kötelezettségeinek és a mérkőzést 20-án kívánta lejátszani horvát fővárosban. A román szövetség azonban — hivatkozva a FIFA előírására — nem engedélyezte a Rapidnak, mivel a Gradjanski a jugoszláv tagegyesületek sorából történelese következtében nem tagja a FIFA-nak s a Rapid az engedély megtagadása után jeket intézett a zágrábi csapathoz, amelyben jelentette, hogy a történet után felmentve magát a vállalt kötelezettség alól.

Sporthírek mindenfelől

A gödöllői nemzetközi teniszeversenyeket edán sem tudták folytatni az eső miatt. Az Erőstona férfi páros kedden három szetben vereszenvedett a Ferenczy dr.—Stolpa pártól.

A hamburgi nemzetközi lovasspó mérkőzés első napján a magyar csapat 3:4 arányban győzött a belga csapatot.

Bradon a Mica labdarúgócsapata 2:1 (0 arányban legyőzte az erdélyi portyán levő Gloria CFR csapatát.

Pénteken kezdődnek Bucarestben az országúszó bajnokságok. Az országos úszó bajnokságok pénteken, szombaton és vasárnap rendezik meg Bucarestben az Obor partfürdő medencéjében.

Gróf Baillett-Latour, a nemzetközi olimpiai bizottság elnöke és Drigny, a nemzetközi sportsajtó bizottság elnöke szerdán megtekintették Garmis Partenkirchenben a téli olimpia előkészítő munkáit. Mindketten csodálattal állapították meg, hogy ezek a nagyszabású munkálatok felülmúlják az 1912 évi olimpia méreteit. A németek 150 ezer német részére építenek letelót, a műjépgyár háromszor olyan nagy lesz, mint 1936-ban, azonkívül a gyorskorcsolyázók részére is külön műjépgyárt építenek, mely függetlenül az időjárástól a versenyek zavartalan megtartását.

A BELGRÁDI JUGOSLAVIA VENDEGSZ REPLÉSE A FŐVÁROSBAN. Eladescu, a Venalehölök az elmúlt napokban Belgrádban járt, ahol sikerült megegyezést kötnie a Jugoslaviával. A belgrádi csapat három mérkőzést játszana Bucarestben: szombaton a Rapid, vasárnap a Venus és kedden a Ripensia együttese ellen.

A NAC CSAPATA fiatal tehetséges futballistákkal erősíti meg csapatát. Leszerződtek az arad Unirea fiatal jobbszélsőjét, Madácsot és előrehaladott tárgyalásokban vannak Müllerrel az ATE sőt tünő hátdvédjátékásával.

A MICA, amely, mint ismeretes a jövő szezonban a B-ligában küzd, megerősíti csapatát. A Craiova nagytehetségű csatárát Trutát 60 ezer lei összegért vették meg, emellett Henagart is szeretnék szerződtetni. A Gloria kitünő csatára már próbát játszott Bradon.

A jövő évben ünnepli fennállásának félszázados évfordulóját a genfi Servette. A svájci klub ez alkalomból nagyszabású futball-tornát rendez, amelyre Európa valamennyi bajnokságát meghívja.

A római Latia öt argentinai játékosat szerződtetett. Az új szerződések a Neptunia gőz fedélzetén útban vannak Olaszország felé.

Az angol kupa döntőbe jutott két csapat a Wolverhampton Wanderers és a Portsmouth egyenkint kilenc millió, míg az elődöntőbe jutott másik két egyesület, a Huddersfield Town és a Grimsby Town egyenkint három millió leinek megfelelő fontot kapott részesedés címén.

KÖZGAZDASÁG

Az osztrák és cseh-morva pamutbehozatal pótlására angol cégekkel folynak tárgyalások

Többiben foglalkoztunk a belföldi pamut-s pamutfonóállás kérdésével és rámutattunk arra, hogy a belföldi textilüzemek pamutfonóállása súlyos nehézségebe ütközik, mert a volt Ausztria és a cseh-morva protektorátus pamutfonóüzemei, amelyek eddig Románia legnagyobb szállítói voltak, ma már csak kismértékben állnak a romániai textilüzemek rendelkezésére és Németország is csak minimális mennyiségben szállít pamutfonót Romániának. Megírtuk azt is, hogy a pamutfonóüzemek is csak részben tudnak eleget tenni a megrendeléseknek, mert a pamutbehozatal devizadisponibilitás hiányában visszaesett, úgy, hogy a pamutfonóüzemek nem rendelkeznek elegendő nyersanyaggal.

A belföldi textilüzemek pamutfonó-, illetve a pamutfonóüzemek pamutellátásának helyéről most megjelent statisztika adatai szerint a pamutfonóbehozatal az év első négy hónapjában 459.656.000 lei értékű volt a múlt év ugyanezen időszakának 591.465.000 lei értékű importjával szemben. A csökkenés tehát kb. 140 millió lei.

A belföldi pamuttermelésről rendelkezésünkre álló adatok szerint, amíg 1938. első négy hónapjában 242.426.000 lei értékű nyerspamu-

tot importáltak a pamutfonók, addig ez év első négy hónapjában csak 202 millió 19.000 leit tett ki a nyerspamut értéke, tehát ahelyett, hogy a nyerspamutbehozatal emelkedett volna, közel 20 százalékkal csökkent.

A nyerspamut- és pamutfonóbehozatal csökkenése annál érzékenyebben érintette a textilipari vállalatokat, mert az államtól kapott nagy megrendelések a nyersanyag-import nagyarányú növelését tették volna szükségessé. Egyedül a nyersanyaghiánnyal magyarázható, hogy a textilipari vállalatok termelése az év negyedik hónapjában csökkent.

Amint most értesülünk, tárgyalások folynak abban az irányban, hogy a cseh-morva protektorátus és az osztrák pamutfonó pótlására a textilüzemek Angliából fedezzék pamutszükségletüket, amire lehetőség nyílik az 5,5 millió fontos angol hitel keretében. Az angol pamutfonóüzemek — hír szerint — hajlandók nagyobb összegű hitelt nyújtani az 5,5 millió fontos hitel keretében a romániai textilgyáraknak, illetve pamutfonóüzemeknek és az erre vonatkozó tárgyalások folytatására angol cégek megbízottai érkeztek Bucurestibe.

Átvételi bont kell kibocsátani a gabonavásárlások esetén

Tudvalevő, hogy a bélyegtvörny számos esetben nem teszi kötelezővé eladók esetére bélyeges számla kibocsátását. Így például a törvény 22. szakaszának 24. paragrafusa a gabonavásárlásokat mentesíti úgy a bélyegilleték, mint a proporcionális adó fizetése alól. Természetesen ez a kedvezmény csak arra az esetre áll fenn, ha a vásárlás egyenesen a termelőtől történik. Ezen kívül a szőlőtermelők, de általában a mezőgazdák részére nem teszi kötelezővé a törvény ilyen bélyeges számla kibocsátását.

Számtalanszor előfordult, hogy gabonavásárlásokkal foglalkozó részvénytársaságoknak nehézségeik akadtak amiatt, hogy az eszközölt gabona vásárlásokról nem rendelkeztek szabályszerű számlával. Ez a körülmény annál is inkább kellemetlen volt, mivel a kereskedelmi és ipari cégeknek tudvaivon minden egyes tételt naponta kell elkönyvelni, amihez viszont elengedhetetlen a bizonyító számla is.

Közel tízezer vagon tűzifa várja eddig Temesvárt a téli eltüzelést

Temesvár egyes házai előtt már májusban és júniusban megjelentek a faaprító gépek, hogy fűvágják azoknak a boldog halandóknak a tűzifáját, akik idejében tudnak gondoskodni a télire szükséges melegítési anyagról. Azóta ez a kép egyre gyakoribb lett az utcákon és szorgalmas férfikezek a forró nyári időben dobálták az aprított tűzifa tömegeit a pincékbe, ahol azokat más munkások fölrakásolták. A két temesvári vasúti állomásra április óta naponta sok-sok vagon érkezik, amely a városba szállítja a távoli erdők kincsét, a fát.

Temesvárra érkezett áprilisban 973, májusban 1474, júniusban 1865, júliusban 2971 és augusztus első felében 1799 tíz tonnás vagon tűzifa. Összesen tehát 9082 vagon tűzifát halmoztak fel eddig készletül Temesvárt a néhány hónap mulva ránköszöntő kellemetlen vendég, a tél számára. Augusztus második felében, szeptember és októberben további mennyiségek várhatók. Ha a vagon tűzifa árát mindössze kerek 8000 leiel számítjuk — pedig mire a pincében fölrakásolódik, sokkal többé kerül — már akkor is az eddig érkezett tűzifának az ára 72 millió 656.000 lei. Bárna elmondhatjuk, hogy az elkövetkező télen körülbelül százmillió leit dobunk majd a tűzbe, hogy a megfagyástól megmeneküljünk.

REAKTÍVALJAK A MILOVAI FATERMELŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGOT. Az arad megyei Milovai Erdőipar Rt. felszámolás alatt álló vállalat részvényesei augusztus 24-ikén rendkívüli közgyűlést tartanak, amelyen kimonadják a vállalat felszámolásának féléveszakitását és a cégtevékenység újbóli megkezdését.

Tovább tart az áremelkedés a belföldi rézárú-piacon

A belföldi rézárú-piacon ismét áremelkedés következett be. Az év első felében rézfélgyártmányokban majdnem teljes üzletlenség volt. Július óta azonban úgy a termelés, mint a fogyasztás jelentékenyen fellendült. Ennek hatása alatt egy hónappal ezelőtt a belföldi rézhenger-művek és rézárúgyárak is emelték az árakat. Időközben a nemzetközi rézárú-piacon is nagy fellendülés következett be, minek hatása alatt a romániai üzemek ujjab 4—5 százalékkal emelték az árakat a félgyártmányoknál. A feldolgozó ipar a kétszeres áremelés miatt kénytelen volt a készárú árát mintegy 10 százalékkal felemelni.

Árfolyamok

CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 17.

Hivatalos árfolyamok. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti). Holland forint 75.35—76.52, belgas 24.01—24.36, angol font 662.40—672.75, olasz lira 7.172—7.172, francia frank 3.78 ban a devizafelár is bennfoglaltatik. Dinár 2.898—3.05, pengő 26.50—27, német márká 40.50—41.50—3.85, svájci frank 81.88—82.36. Ezekben az árakban a harmincnyolcszázalékos felár is bennfoglaltatik.

(=) GABONÁRAK. (A Dengl és Kleinmann cég jelentése). A bánási gabonapiacra élénk kereslet mutatkozik búza iránt, míg a többi gabonafajta iránt a kereslet lanyha. A piaci árak a következők: búza 75 kilós 420, tengeri 420, korpa 340, új zab 400, új takarmányárpa 350, tavaszi árpa 420, muharmag 400, tökmag 950, káposzta reepe 850, lencse 600—700 lei százkilónként

Közgazdasági hírek

A rekvirálható árak táblázata. A Monitorul Oficial közli a rekvirálható árak táblázatát és a rekvirált árúért fizetendő összeget. A rendelet közli a fizetés módját is.

Emelkedett a rozs és a borsó ára. A rozsárak vagonként közel 2000 leiel emelkedtek, mert Olaszország megengedte a rozs bevitelét. Olaszország 72—73 kilós, 4 százalék idegen anyagot tartalmazó rozstól részesít előnyben. A borsó ára hihetetlenül emelkedik, mert az idei borsótermés nem volt kielégítő. Ezenkívül Európa valamennyi országa, de különösen Németország vásárol sok borsót. A prima Victoria borsó vagonként 78 ezer lei, a zöldborsó vagonként 92—95 ezer lei.

Kartellt kötöttek az osztrák és magyar kaszagyarak a romániai piacra. Brassóban a magyar és osztrák kaszagyarak vezetői megbeszélést tartottak, amely azt eredményezte, hogy kartellt kötöttek a romániai piacra vonatkozólag. Eddig ugyanis éles harc volt a magyar és osztrák kaszagyarak között, ami a kereskedőknek nagy árokat okozott. A megállapodás szerint ezentúl úgy a szentgotthárdi, mint az ausztriai kaszagyarak egységes árak és fizetési feltételek mellett látják el a romániai piacot.

Gyengék a szüreti kilátások. A földművelésügyi minisztériumhoz érkező jelentések szerint az idén gyengék a szüreti kilátások. Hozzávetőleges számítás szerint a szüret nem fogja meghaladni a 7 millió hektólitert, míg jó években 10 millió hektóliter volt a bortermés.

A Petrosani S. A. R. szénbányavállalat, a nagybányai aranybányázataiménál 2978 méteres újabb magasfeszültségű vezetékét épített, amely összeköti a Sofia és Wilhelm bányákat. Az új vonal a Sásar—Sofia magasfeszültségű vezeték meghosszabbítása. Az új vezeték kiépítésére a Petrosani kétéves határidőt kapott a nemzetgazdasági minisztériumtól.

A földművelésügyi minisztérium elhatározta, hogy Svájcban tenyészszarvasállatokat hoz be. A behozott állatok a szövetkezetek és szindikátusok útján adják majd el és az árakat az egyes állatok életkora, származása, szállítási költsége szerint állapítják meg. Egy svájci tehén ára 800—1200 svájci frank között lesz, minőség szerint. Azok a gazdák, akik svájci állatokat akarnak venni, a mezőgazdasági kamaráknál jegyzetessék elő. A jelentkezéskor a vételösszegnek a felét be kell fizetni a Banca Nationalánál.

A Stollwerck Testvérek csokoládé- és cukorkagyár Rt. újabb jelentős investíciót eszközöl. A vállalatba új érdekeltség kapcsolódott be, a melynek delegátusát az augusztus 21-én tartandó rendkívüli közgyűlés fogja az igazgatóságba beválasztani. Ezen a közgyűlésen tárgyalják az igazgatóság által előterjesztendő új investíciós programot.

Az ideai fürdőszőzóna a belföldi fürdővállalatok és szőzónák számára, mint már megállapítható, kedvező eredménnyel fog zárulni. A nemzetközi bonytalanság miatt külföldre csak kevesen utaztak és így a belföldi fürdőhelyeket olyan igényes közönség is felkereste, amely azelőtt a világfürdőket látogatta. Ennek nemcsak az idén realizált közvetlen anyagi haszna jelent eredményt a fürdővállalatok számára, hanem a jövőre nézve is, ha a fürdővállalatok az ideai hasznóból megfelelő investíciókkal modernizálják berendezéseiket.

A PERJAMOSI N. KORBER ES TARSA kaip gyár Rt. befejezte felszámolását. A törvényszék törölte a céget.

A TEMESVÁRI HEDA CÉG iparpártolási kedvezményeinek a Popescu Romulus cég javára való átruházását kérte. Az iparfelügyelőség kedvezően véleményezte a kérelmet.

AZ ORSOVAI PATRIA ECETGYÁR RT. iparpártolási kedvezményeinek visszavonását kérte.

AZ ÚJMOLDOVAI TAKAREKPENZTÁR RT. közgyűlése elhatározta a felszámolást. Likvidáló biztoshak Zeller Kornél neveztek ki.

A francia sajtó Carol király constantai beszédéről

Párisból jelentik: Számos francia lap hosszú beszámolót közöl Öfelsége, II. Carol király constantai beszédéről. A lapok többek között kiemelik, hogy Öfelsége, a király, a román terület

sérthetetlenségét jelentette ki és hangsúlyozta, hogy mindenki hajlandó a határok megvédelmezésére, mert ezzel a civilizáció ügyét védi.

A városok kötelesek a szegénysorsú betegeket ingyenes gyógyszerekkel ellátni

A közegészségügyi törvény hetvenegyedik szakasza kötelezi a városokat, hogy az ellátatlan szegényeket betegségeik esetére ingyenes gyógyszerrel lássák el. A törvény alapján Temesvár városa az elmúlt években mindenkor bizonyos összeget vett fel a költségvetésbe, ezidén azonban ez a tétel kimaradt. A temesvári felülvizsgálói bíróság ezzel kapcsolatban most érdekes elvi jelentőségű döntést hozott. Dragan Pál volt városi alkalmazott nemrégiben megbetegedett és mivel nincsen keresete, a városhoz kérvényt adott be ingyenes orvosszettel való

ellátása érdekében. A város a kérelmet elutasította, a határozat ellen Dragan a felülvizsgálói bírósághoz fordult és kérte annak megsemmisítésével a várost kötelezni, hogy neki ingyenes orvosszettel megfelelő összeget adjon. A bíróság Olariu Titus elnöke alatt a közegészségügyi törvényre való hivatkozással kimondotta, hogy Temesvár városa köteles Draganak megfelelő orvosi kezelésről és orvosszettel való ellátásáról gondoskodni. A bírói ítélet a régi törvényes gyakorlatot állítja helyre.

Háromévi fogház a rendőrveréssel kombinált csirkelopásért

Ez év február harmadikán éjjel Weber Ferenc 26 éves tetőfedő és két társa a Gyárvárosban több csirkét loptak. A zsákmánnyal hazafelé igyekeztek, amikor az egyik rendőr figyelmes lett a gyanús társaságra. Igazolásra szólította fel a fiatalembereket, mire azok a zsákot, amelybe a lopott baromfit rejtették, eldobták és futással akartak menekülni. A rendőr üldözőbe vette őket és egy éjjeliőr segítségével mind a hármat elfogta. Amikor a rendőrség felé haladtak, a csirkelovajok ismét szökést kíséreltek meg. Weber Ferenc az egyik ucca sötétebb részén észrevétlenül vasboxot vett elő és hatalmas ütést mért a rendőr fejére, majd mindannyian futásnak eredtek. A rendőr vérző fejjel, eszméletlenül terült el a kövezeten, de az éjjeliőr a menekülők után vetette magát és sikerült is az egyiket kézrekeríteni. Ennek vallomása alapján azután úgy Weber Ferenc, mint társai a rendőrségre került. A súlyosan megsebesült rendőrt bezállították a kórházba, ahol hetekig kezelték, amíg felépült. Weber Ferenc és két társa tegnap a büntetőtábla szüneti tanácsa elé került,

amely a rendőrt megsebesítő Weber Ferencet három évi fogházra ítélte, míg másik két társát négy havi fogházbüntetéssel sújtotta. Büntetésükbe beszámította a vizsgálati fogságot és ezért elrendelte szabadlábrahelyezésüket.

Umberto Libiában járt, Ciano Albániába utazik

Ciano gróf, olasz külügyminiszter, szombaton, augusztus 19-én, háromnapos látogatásra Albániába utazik. Albániai tartózkodása során több közmunkát avat fel.

Mussolini miniszterelnök kihallgatáson fogadta csütörtökön délbén Badoglio tábornagyot és hosszabb megbeszélést folytatott vele katonai természetű kérdésekről.

Umberto trónörökös, aki a múlt napokban megszemlélte a libiai erődítéseket és Badoglio tábornagy társaságában több látogatást tett, a tábornaggal együtt repülőgépen szerdán visszakerült Nápolyba.

Rádió

PÉNTEK, AUGUSZTUS 18.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási egészségügyi tanácsadó. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, sporthirek. 13.05: Hangverseny. 14: Rádió ujság. 10.15: Aktualitások. 17: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Irodalmi és művészeti Angliában. 19.17: Hanglemezek. 20.40: Hangverseny. 21.05: A Sevillai borbély. Opera. 21.45: Időjelzés, sporteredmények. 22.50: Rádió ujság. 23.45: Francia, német és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. Hírek. 11.20: Előadás. 11.45: Előadás. 13: Hangverseny. 13.40: Hírek. 14.30: Szalónze. 15.30: Hírek. 17.15: Diákfélóra. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10: Szavaltatok. 18.30: F. tonazene. 19: Előadás. 19.30: Sportközlemény. 19.45: Hangverseny. 20.15: Hírek. 20.25: Budapesti Hangverseny Zenekar. 21.30: Leonardo Vinci repülőgépe. Hangjáték három részben. 22: Hírek, időjárásjelentés. 23: Cigányzene. 23.4 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.25: Hanglemezek.

Budapest II. 20.30: Balalajkazené. 21: Hírek. 21.2 Felolvasás. 21.50: Táncclemezek. 22.35: Időjárásjelentés.

SZOMBAT, AUGUSZTUS 19.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási egészségügyi tanácsadó. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, sporthirek. 13.05: Hangverseny. 14.1 Rádió ujság. 15.10: Aktualitások. 17: Országjáró órája. 18.15: A Munka és jókedv órája. 19.1 Időjelzés, időjárásjelentés. 19.17: Román zene. 2 Előadás. 20.15: Operett áriák. 20.40: Hege hangverseny. 21.05: A rádió postája. 21.20: Er hangverseny. 22: Rádió ujság, sporthirek. 22.1 Táncclemezek. 23.30: Rádió ujság. 23.15: Hangverseny. 23.45: Francia és angol nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 1 Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Mit nézzünk meg. 13.10: Postás zene. 13.40: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.15: Felolvasás. 17.4 Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10: Hanglemezek. 18.25: Előadás. 18.50: Szalónzene. 19.45: Előadás. 20.15: Hírek. 20.25: Külügyi negyedóra. 20.4 Magyar nóta-est. 21.15: Utolsó pogányok. Hangjáték három részben. 22.40: Hírek. 23: Operahangverseny. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.30: Cigányzene.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Alkalmazás

Megbízható szakácsnő azonnalra kerestetik. III., Splaiul Tudor Vladimirescu 12. I. em. ajtó 5. 1235

Gépszakács egy első és egy második kerestetik, pusztára. Cím a kiadóban. 1238

Bejárónő a délelőtti órákra kerestetik. Jelentkezni a kiadóban. 1345

Állást keres

Jobb nő, aki a főzésnél segítkezni bejárónői állást keres a délutáni órákig, gyors, tiszta, esetleg egész napra is elmenne. III., Bulev. Carol 20. 1236

Lakás

Bátorozott szoba fürdőszobahasználattal, esetleg teljes ellátással azonnalra kiadó. IV., Str. Mircea Voda 3. 1039

Kiadó 2 szobás lakás mellékkelhelyiségekkel szeptember 1-re. III., Str. Ion Vasii 16. 1034

Kétszobás modern lakás, központi fűtéssel, lehetőleg kis balkonnal, vagy terrasszal, sürgősen bérbre keresek. Cím a kiadóban. 1032

Modern 3 szobás, terrassos lakás, új házban a II. kerület központjában november 1-re kiadó. II., Str. Titu Maiorescu 22/a. 1289

Állás-vétel

Új összezsúkolható ruganyos vaságy jutányosan eladó. III., Str. Ioan Vasii 16 Könyg. 1096

Könyhalkredenc eladó. II., Str. Prota Traila 26. Bővebbet 2-3 óra között. 1084

Nagy legyezőpálma olcsón eladó. III., Str. Brancoveanu 18. 1229

Bátor teljesen új modern díjfa ebéd-16 garantált prima kivitelben olcsón eladó. II., Str. Dorobantilor 1. 1240

Ezüst tálcák, perzsa szőnyegek és más értékek alkalmi áron olcsón kerülnek eladásra. E. Fischoff I. Bulev. I. G. Duca 6. I. em. 704

Külföldre

Két személy részére teljes ellátást keresek szeptember 1-re kimondott kereshetény úri családnál. Cimeket kérem sürgősen a kiadóba leadni. 1237

Független úriembert keresek, akire 300 holdas birtokom vezetését bízom, más vállalkozás esetében készpénzvagyonnal társulnék. Felvilágosítást nyújt Bizony Ferenc információs iroda. Temesvár, IV., Str. Iancu Vacarescu 11. 1223

Ha szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle kiltom-tejkrémet, kiltom-tejszappant és kiltompudert, kétféle színdob. Kaparató kizárólag a

Városi gyógyszerárban

a „Fekete Sashoz” az Arany Szarvas épületben I., Piata I. C. Brătianu.

Hirdessen a Déli Hírlapban

Gyomorsav ellen igyon Cluc-megyei

„Borviz de Remetea”-t

hatása tökéletes 1 liter 11.- lei + tveg

Főlerakat:

„MINERALIA”

ásványvíz nagyban.

III. Bulevardul Carol 45.

Telefon 22-60.